

Upravništvo: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inseratni oddelk: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-škofnem zavodu št. 17-749, za ostale kraje Italije Servizio Conti. Corr. Post. No 11-3118
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglašje iz Kr. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTR

Letalski terorizem

Po »zaslugi« Anglosasov se vojna spreminja v najbolj odvratni terorizem, kar jih zgodovina pomni: v letalski terorizem. ki je po načrtu zlobno in zavestno naperjen proti neoboroženemu civilnemu prebivalstvu, proti ženam, starškom in otrokom, proti kulturnim in socialnim ustanovam in najvišjeenim spomenikom evropske omike.

Ce že to dejstvo samo ne kaže na propad anglosaske morale, pa je v moralnem pogledu še bolj nezasiisan cinizem, s katerim v Londonu in Washingtonu poveljujejo te barbarske letalske akcije, o katerih sami prav nič več ne prikrivajo, da jih izvajajo z določenim namenom duševnega vplivanja na civilno prebivalstvo, vendar pa so se doslej vsi anglosaski računi izkazali za napačne. Lahko celo rečemo, da je njihov uspeh nasproten, kajti vsi ti teroristični letalski napadi na Nemčijo in Italijo zbujaajo samo še večji odpor civilnega prebivalstva, še večje zgražanje nad barbarskimi metodami vojevanja in še trdnjši sklep vseh Italijanov in Nemcev, da se bore z vso odločnostjo do končne zmage.

To ugotavljajo sedaj tudi že nevtralni listi, katerih poročevalci v Rimu in Berlinu imajo priliko, da se na lastne oči prepričajo o pravnem razpoloženju prebivalstva. In ti poročevalci svoje vtise nepovotno tudi beležijo, kakor smo prav te dni brali v švicarskem dnevniku »Gazette de Lausanne« izpod peresa Paula Gentzona, da niti ne omenjamo vseh drugih švicarskih, švedskih, turških, portugalskih in ostalih nevtralnih glasov.

Nazvleč vsem tem ugotovitvam, ki so jih morali v ostalem beležiti tudi Angleži in Američani, čeprav se kažejo, kakor da jim za vse to ni mar, se teroristična bombardiranja nezadržanega civilnega prebivalstva nadaljujejo tako v Nemčiji kakor v Italiji. Po zdravi človeški pameti bi moral vsakdo priti protitemakem do zaključka, da so vsa ta slepa in brezvestna bombardiranja prav za prav sama sebi namen, to se pravi, da hočejo neposredno — brez posredstev in brez izgovorov ali opravičevanj — dobesedno uničiti čimveč civilnega prebivalstva. Na to okolnost človek nehoti pomisliti, zlasti ko bere poročila o uničevanju civilnega prebivalstva v okupiranih evropskih deželah, kakor na primer v Franciji, saj vsi vendar Angleži in Američani — po lastnem zatrjevanju — »priatelje« francoskega naroda in njegovi »zavezniki«. Če jih kljub temu uničujejo in teroristično pobijajo s svojimi bombardiranj na slepo, potem si ni mogoče drugače misliti, kakor da to namenoma delajo, da je to njihov zadnji cilj, ki odkriva seveda najizkoptnejše zverinske nagone.

Do istih zaključkov mora priti vsakdo, ki skuša priti na jasno o razlogih, ki vodijo anglosaske letalce, ko na slepo uničujejo največje spomenike evropske omike, ki razodevajo najgenialnejše spore človeštva. Nihče ne more trditi, da so ti spomeniki vojaški objekti ali kakorkoli vojaško pomembni ali zanimivi objekti. Zato se ne čudimo, ako ves civilizirani svet z ogorčenjem in odporom gleda na ta brezvestna razdejavanja in uničevanja, ki vendar ne morejo niti za minuto skrajšati vojne, še manj pa pomagati do zmage.

Organizacija delovne službe

Rim, 2. jul. s. Vojna, predvsem pa moderna vojna, zapojuje vse narodne energije v svrhu obrambe in napada in zahteva največji doprinos vojske organizacijske učinkovitosti, ki bi bila v nasprotnem primeru obojena na zrušenje. To nam razlaga, zakaj so se vse vojujoče države znašle pred potrebo, da proučijo in naglo rešijo vprašanje delovnih sil, in sicer s tem, da pod raznimi imeni in z raznimi organizacijskimi kriteriji izvrše mobilizacijo delovnih sil.

Italijanom in fašistom se potreba delovne službe in njena bistvena moralna utemeljitev zdita prav tako jasna in opredeljena kakor načela, na katerih sloni fašistična država in korporacijska ureditve. Fašistična revolucija je namreč postavila delo na osnovno politične in pravne organizacije nacionalne družbe. V režimu, kakršn je naš, ki je delo postavil za merilo socialne koristnosti poedincev in za subjekt gospodarstva, ne nastaja delavna služba kot navadno prisilno orodje, ki ga zahtevajo vojne nujnosti. Njen pomen je v moralnem pogledu neprimerno višji in plemenitejši in ga je treba tolmачiti v luči temeljnih načel fašistične doktrine, ki so že prodrli v vsenarodno zavest. Iz tega izhaja, da zasluži delovna služba isti moralni položaj kot vojska služba. Kmet, ki ljubi zemljo, delavec v tvornici in vsi tisti, ki so udeleženi pri proizvodnji in tistih narodov pod orožjem, od najskromnejšega do najvišjeenšega dela, stoji danes ob strani junaških vojakov in dele z njimi čast, da služijo domovini. Tako eni kakor drugi pomagajo ustvarjati zmago. Delovno službo moramo zato smatrati kot enega izmed najplemenitejših nacionalnih izrazov odnosa, ki veže poedince na državo.

Z že napovedanim kontrolnim vpoklicem, ki mu bodo sledili verjetno drugi in ki se za sedaj omejuje na 4 moške in ženske letnike od 1922 do 1925, stopa zakon o disciplini državljanov v vojnem času v nadaljnjo fazo izvedbe. Poseg pristojnih organov se je doslej v glavnem omejeval na kategorije profesionalno in sindikalno kvalificiranih delavcev. Temeljna zamisel nove faze, v katero stopa delovna služba, pa je, da morajo biti v tem najvišjem trenutku naroda poklicani, da dajo svoj doprinos po svojih sposobnostih k vojnim potrebam in političnemu življenju tudi takozvani »neprofesionalci«, to je tisti, ki nimajo kvalificiranega poklica, določene obrti ali sploh delovne lastnosti.

Današnji ukrep je sad dolge in podrobne priprave pristojnih organov za organizacijo delovne službe. V tej zvezi je treba opozoriti tudi na dragoceno delo, ki ga je izvršila Stranka preko zveznih sre-

Tak je tudi najnovejši primer razdejavanja in opustošenja kölnske stolnice. Prav v takšnem primeru pa izzove sovražnik s svojim terorizmom prav nasprotno, kar je pričakoval, narod je sicer zaprepačen nad tolikšnim divjanjem, vendar to njegove morale ne stre, temveč jo le še bolj dvigne, kakor dokazuje zgražanje, ki je zajelo vso Nemčijo, čim je narod zvedel, da je med drugimi zadetimi poslopji tudi ta zaklad cerkvene arhitekture, na katerega je bil vsak Nemec upravičeno ponosen. Vsakdo ve, da je bila kölnska stolnica najlepši izmed vseh spomenikov gotске umetnosti, najbolj znan in najtesneje povezan z bogato nemško tradicijo. Primerjali bi jo lahko s stolnico v Milanu ali cerkvijo sv. Marka v Benetkah. Kölnska stolnica je bila simbol katoliške Nemčije, njen ponos in ena izmed največjih zgodovinskih in umetniških dragocenosti. Začeli so jo graditi že l. 1243, otvorili l. 1322, toda dokončno dograjena je bila prav za prav šele l. 1880, ko so otvorili oba 160 metrov visoka zvonika.

Vsako je pričakoval, da bodo Angleži prizanegli tako znamenitemu nemškemu spomeniku, posebno še, ker je pri prejšnjih napadih ostal nepoškodovan. Dne 28. junija ponoči pa je ob enem z mnogimi drugimi znamenitimi zgodovinskimi umetninami in spomeniki Kölna tudi ta cerkev prišla na vrsto. Več rušinskih in zažigalnih bomb je padlo na katedralo in popolnoma razdejalo srednjo ladjo, eno kapelo in znamenite zgodovinske orgle, dočim se je zaradi velikega zračnega pritiska zamajala vsa stavba do temeljev, kakor da bi bil potres. Škoda je ogromna in morda nepopravljiva.

V Berlinu menijo, da bi bilo po vseh dosedanjih skušnjah z britanskim letalskim barstvom in cinizmom, ki ga dosledno kažejo pri vseh svojih letalskih napadih na Nemčijo, Italijo ali zasedena ozemlja, povsem odveč razpravljati o tem, ali je bila kölnska stolnica samo po pomoti zadeta ali namerno. Takšno razmišljanje bi bilo umestno, ako bi se bilo britansko letalstvo pri napadu na Köln omejilo samo na napade na industrijske dele mesta in na tako zvane vojaške cilje. Dejstvo pa je, da so bile vse bombe pri tem napadu odvržene neposredno na mestno središče in ponoči, ko je razen tega še meglja zatirala pogled. Toda angleški letalci si o vsem tem niso delali preglaiv in londonski radio je odkrito povedal, da je šlo za »bombardiranje po pasovih«, pri čemer je bil to pot slučajno na vrsti »osrednji pas mesta«, sredi katerega se je ponosno dvigala tudi kölnska stolnica.

Povsem razumljivo je spričo tega ogorčenje Nemcev in naravno je, ako se slišijo glasovi po maševanju v duhu pšhoze, ki jo je s svojimi govori ustvaril prvi propagandni minister dr. Gobbels. Prva reakcija se kaže že v ojačenju protiletalske obrambe, toda nihče ne dvomi, da pripravila nemško vodstvo tudi druge učinkovite ukrepe proti sovražnemu terorizmu iz zraka. Zato sedaj v Nemčiji tako pogosto govorje v poučenih krogih o »novem orožju« in o tako zvanem »maševanem letalstvu«. To daje slutiti, da pripravlja Nemčija tudi v tem pogledu vse potrebno, da vrne Anglosasom zob za zob, prepustajoč njim samim odgovornost za poostreitev letalske vojne.

dišč, ki so bila nalašč za to ustanovljena, ker je to delo omogočilo, da se tedanji ukrepi postavijo na trdne organizacijske temelje, ob popolnem poznavanju položaja, v katerem se morajo izvesti. Ukrep se nanaša tako na moške kakor na ženske, vendar hoče izkoristiti predvsem žensko delo, ki predstavlja velik rezervar delovnih sil. Glede moških količinah doprinos ne bo mogel biti znaten, ker je večina sposobnih moških pod orožjem ali zaposlena v proizvodnem procesu, med tem ko je na drugi strani zelo malo profesionalno obeleženih moških. Kar se tiče moških, se bo torej delovna služba ozirala na koristni namen, da izvrši čim primernejšo, umnejšo in koristnejšo porazdelitev razpoložljivih sil. Mobilizacija delovne službe se izvrši v dveh ločenih fazah. Najprej bo izvršen kontrolni vpoklic, da se ugotove elementi, ki bi se mogli koristno uporabiti za delo na raznih sektorjih. Način tega kontrolnega vpoklica je določen v posebnem proglasu. Druga faza mobilizacije se tiče izvežbanosti in dodelitve k delu po poklih tistih elementov, katerih zaposlitev se smatra za potrebno. Praktično bodo ti ukrepi izvedeni takoj, vendar postopoma. Ne smemo pa na splošno izključiti, ako izvezamemo najnujnejša dela, da se bo mobilizacija morala izvršiti na bolj razširjeni osnovi in z drastičnejšimi ukrepi.

Poleg problemov tehnično organizacijskega značaja in tistih, ki se nanašajo na profesionalno usmeritev in izvežbanost mobiliziranih elementov, postavljajo delovna služba celo vrsto širših problemov gospodarskega in socialnega značaja, ki tvorijo predmet pozornega proučevanja pristojnih ministrskih organov. Popolna in organska rešitev teh vprašanj bo nedvomno lažja po osredotočenju vse te organizacije v enem samem ministrskem organu, ki bo odločil o vsem, kar je v zvezi z delovnimi silami v vojnem času.

Rim, 2. jul. s. V pojasnilo določb v proglasu za kontrolni vpoklic na delovno službo letnikov 1922, 1923, 1924 in 1925, se ugotavlja:

1. Opročeni so delovne službe, vendar ne kontrolnega vpoklica, tile elementi: a) vojaški v službi; b) militariziranci; c) pripadniki oboroženih formacij države, pokrajin in občin; d) prostovoljne strelnece italijanskega Rdečega križa, ki so v aktivni službi; e) prostovoljne strelnece vrhovnega vojaškega reda z Malte, ki so v aktivni službi; f) duhovniki; g) pripadniki verskih redov; h) gojenci seminarjev; i) notranji gojenci katoliških ustanov; l) tisti, ki so iz zdravstvenih razlogov potrebni posebne nege; m) tisti, ki so v posebnih družinskih prilikah, in sicer: 1. žene, ki vrše domača dela, če ni drugih oseb

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil 3. julija naslednje 1134. vojno poročilo:

Sovražnikove letalske skupine so priletele nad razne kraje Salentinskega polotoka in nekatera središča Sicilije ter Sardinije; povzročila so škodo in žrtve. Od delki lovcev so sestrelili 24 letal, med njimi 12 štirimotornih vrste »Liberator« med Alleecelem in Grottaglio ostale pa južno in južozapadno od Sicilije. Protiletalsko topništvo je zadelo in zrušilo 3 letala pri Trapaniju, eno pa pri Olbiji. Dve drugi letali so razdejale protiletalske baterije na Jonskem otočju. Nekatere posadke, ki so odskočile s padali so bile ujete.

614 angleških in ameriških bombnikov sestreljenih

Velik uspeh nemškega letalstva in mornarice v mesecu juniju

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 3. julija. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na vzhodni fronti je potekel dan brez posebnega bojnega delovanja.

Težko topništvo kopne vojske je obstreljevalo z opazovanim dobrim učinkom vojaško važne cilje v Petrogradu.

V Sredozemlju so sestrelili večeraj nemški lovci in protiletalsko topništvo 24 sovražnih letal, med njimi številne težke štirimotorne bombnike. Vseh je sovražnik izgubil večeraj na tem področju 30 letal.

Posamezna sovražna letala so preteklo noč priletele nad zapadno nemško obmejno ozemlje. Nekaj maloštevilnih odvrženih bomb je povzročilo škodo na poslopjih.

V mesecu juniju sta letalstvo in vojna mornarica nad Nemčijo in zasedenim ozemljem sestrelila skupno 614 angleških in ameriških letal, med njimi 408 štirimotornih bombnikov.

Boji pri Dorogobužu

Berlin, 2. jul. s. Vojaški sodrudek nemške oficijozne agencije piše, da je iz poročil o bojih na področju Dorogobuža razvidnih nekaj zanimivih podatkov, ki omogočajo točno presjoo različnih taktik obeh strank. Izmed 800 mož, ki jih je sovjetsko poveljništvo uporabilo pri nešteti brezupnih poizkusih za doseg krajevnih uspehov na tem področju, jih je 300 obšlo mrtvih na bojišču, 120 pa je bilo ranjenih ali ujetih. Nemške čete so nasprotno izgubile v teh opiracijah samo 9 mož. Te številke kažejo premoč nemške bojne tehnike, ki sloni na popolni učinkovitosti in izvežbanosti oddelkov.

V zvezi z novo akcijo, ki je bila pravkar zaključena v zaledju osrednjega odseka vzhodnega bojišča proti boljševiškim tolpam, pripominja sodrudek DNB, da so na sovjetski strani glede na ritem očiščevalnih operacij, ki jih je priredilo nemško vrhovno poveljništvo, prav gotovo spoznali nsmisel svojih naporov. To mora biti sovražniku tem bolj jasno, ker se boljševiškim tolpam upirajo tudi oddelki domačega prebivalstva.

v družini, ki bi jih nadomestile; 2. tisti, ki strežejo bolnim ali nesposobnim družinskim članom. Navedeni, ki so oproščeni, morajo dokazati svojo pripadnost navedenim kategorijam s predložitvijo listin, izdanih od pristojnih oblasti. Zdravstvena potrdila za osvoboditev od delovne službe v smislu odstavka 1. in 2. morajo biti predložena v pregled vojaškemu zdravniku pri Zvezi borbenih fašijev ali vojaških oblasti dotičnega kraja ali od zveznega tajnika posebej določenemu zdravniku. Glede vojakov v službi se opozarja na določbo odstavka 9 proglasa, da se mora v zameno za državljane, ki so pri vojakih, javiti pri središčih delovne službe bližnji sorodniki, da poda vse potrebne podatke, ki jih potem pregledajo ta središča.

Tisti, ki so oproščeni po kategoriji m) morajo predložiti ob vpoklicu akt, ki potrjuje predvidene pogoje. Od služkinj, ki prihajajo v poštev, se zahteva razen notoričnega akta tudi dokaz o profesionalni sposobnosti služkinje, čemur služba zavarovalna izkaznica ali zdravstvena knjižica.

2. Razen navedenih oproščencev se smatrajo kot »nerazpoložljive« glede prijave za delovno službo: A) žene z mladoletnimi skupaj živčemj otroki. B) matere dojitelj do 5. meseca, C) dojilje, D) nastavljenice ustanov, ki so proglašene za mobilizirane za delovno službo, ob enem s pomočnimi ustanovami, E) tisti, ki so določeni z vpoklicem za delovno službo. Ti oproščenci bodo morali predložiti ob vpoklicu, kateremu se morajo odzvati naslednje listine, da dokažejo obstoj pogojev, ki jim dajejo pravico za priznanje nerazpoložljivosti: Za kategorijo A) družinski list in notorično listino, za kategorijo B) zdravniško spričevalec, izdano tudi od materinskih svetovalcev, narodne ustanove za zaščito materinstva, za kategorijo C) zdravstvene izkaze, za kategorijo D) izjavo uprave podjetja ali pomožne ustanove, pri kateri je zainteresiranec uslužben. Ta izjava mora biti osebna in mora bti v njej naznačeno ime, priimek in očetovsko ime predlagatelja. Za kategorijo E) izjavo kakor pod D).

Uprave, javne službe, podjetja, ustanove in pomožne ustanove, ki so mobilizirane za delovno službo, morajo dati svojememu možkemu in ženskemu osebju, ki pripada krajnjim letnikom, podpisano izjavo, ki potrjuje mobilizacijo navedenih uprav, javnih služb, podjetij, ustanov in pomožnih ustanov.

Vojno poročilo št. 1134

30 sovražnikovih letal sestreljenih

Napadi, ki jih navaja današnje uradno vojno poročilo, so povzročili med civilnim prebivalstvom, kakor je doslej ugotovljeno, naslednje žrtve: V Lecceju 24 mrtvih in 25 ranjenih, v Falatini (pokrajina Lecce) 15 mrtvih in 17 ranjenih, v Grottagliu (pokrajina Taranto) 13 mrtvih in 24 ranjenih, v San Pancraziju (pokrajina Brindisi) 5 mrtvih in 5 ranjenih, in v Castelvetrano (pokrajina Trapani) 8 mrtvih in 22 ranjenih.

Izgube prebivalstva v Palermu zaradi sovražnikovega letalskega napada v noči na 2. julija znašajo 32 mrtvih in 68 ranjenih.

Ruski prestovoljci

na nemški strani

Berlin, 2. jul. s. V zvezi z očiščevalnimi operacijami, ki so se te dni vodile v srednjem odseku vzhodnega bojišča in o katerih je poročalo današnje nemško uradno poročilo, poudarja oficijozna nemška agencija, da se pri teh opiracijah nemških edinic sodelovali oddelki krajevnih čet, sestavljeni po večini iz bivših sovjetskih vojakov, ki so prišli v nemško ujetništvo in ki so se odločili, da se bore proti boljševizmu. Na nekaterih področjih se bore na strani nemških čet celj avtonomni bataljoni kozakov z lastnimi poveljniki. Vsi so se izkazali po svoji hrabrosti in vdanosti. Samo v mesecu juniju so te edince prostovoljcev preprečile celo vrsto atentatov in prisilile teroristične tolpe, sestavljene po večini iz židov, k bojem. Banditi so utrpeli pri tem zelo hude izgube in so pustili v rokah prostovoljcev orožje, strelivo in eksplozivna sredstva, kakor tudi popolno tiskarno

S finskega bojišča

Helsinki, 2. jul. s. Finsko vojno poročilo pravi: V zadnjih 24 urah so bili na bojišču vzhodne Karelije samo spopadi izvidnic. V odseku pri Rukajaviju, kjer so bili 26. in 28. junija srditi boji, so našli poleg že zabeleženih še 350 mrtvih sovjetskih vojakov, kar dokazuje, da so bile reče izgube večje, kakor so prvotno domnevali. Na ostalih bojiščih ničesar pomembnega.

Ameriški list o sovjetskih izgubah

Ankara, 2. jul. s. Posebni poročevalec lista »New York Herald Tribune«, ki je v zadnjih 7 mesecih potoval po Rusiji, piše: Vsakdo ve, da je ruska vojska izgubila najmanj 4 milijone padlih in da je ta številka le majhen odstotek pravih izgub, katerim je treba dodati še 15 do 20 milijonov civilistov, ki so prešli v nemško ujetništvo. Ako se upošteva samo število mrtvih in ranjenih, da je izmed 20 milijonov ljudi najmanj 6 milijonov pomrlo, moramo računati skupno izgubo 10 milijonov ljudi. Nekim ruskim polkovnik pa je dejal: »Rečite vašim vojakom, da je povsem odveč izgubljati besede pohvale in prijateljstva. Simpatično je sicer, ako govorite in pišete o junaštvu reče vojske, toda bolje bi bilo, ako bi nekoliko več mislili na ogromno ceno, ki smo jo morali plačati.«

Poročevalec pristavlja, da so življa za civilno prebivalstvo strogo racionalna in da samo oborožene sile dobivajo zadostno hrano. V Moskvi je skozi 14 dni neprestano postavljali isto vprašanje o prehrani in prejel je vselej isti odgovor: juha, kruh in oves. Obrok mesa so tako majhni, da se prebivalstvo v glavnem hrani le s kruhom in krompirjem.

Ameriške letalske izgube nad Evropo

Berlin, 2. jul. s. Kakor se doznava iz vojaškega vira, so severnoameriške letalske sile izvršile v mesecu juniju 7 dnevnih napadov na obalno ozemlje Nemčije in Rokavskega preliva. Nemški lovci in protiletalsko topništvo so skupno sestrelili v tem razdobju 129 bombnikov, v mesecu maju pa so Američani izgubili 117 bombnikov med dnevnimi poleti. Nasproti tem 246 ameriškim letalom, ki so bila sestreljena, pa so Nemci izgubili samo 32 lovcev, številno zabeleži anglosko-ameriško letalstvo samo med terorističnim napadi na Nemčijo in zasedeno ozemlje na zapadu, torej brez Sredozemlja, se je silno povečalo v prvih 6 mesecih tega leta, ko je bilo skupno sestreljenih nad omenjenim ozemljem 2507 sovražnih letal, po večini štirimotornih bombnikov. To pomeni izgubo 17.000 mož posadke. Ti izvežbani letalci so po večini izgubljeni, dočim je neznaten del v nemškem ujetništvu.

Gospodarske težkoče Zedinjenih držav

Buenos Aires, 2. jul. s. Notranje težave Zedinjenih držav so še vedno predmet glavnih ameriških radijskih oddaj. Tako omenjajo, da se uradu za vojno delo ni posrečilo doseči podvezti odločilnih ukrepov glede rudarske stavke. Vtis je, da bodo delavci stavkali tudi v primeru, če bo vlada sama upravljala premogovine. Gradnja ladij se je že zmanjšala za 25 odstotkov, jeklarne Bethleme Steel Work pa beležijo podobno zmanjšanje svoje proizvodnje.

Intelektualci Barija Duceju

Rim, 2. jul. s. Duce je prejel tole brzojavko pokrajinske fašistične zveze svobodnih poklicev in obrti iz Barija:

Zastopniki svobodnih poklicev in umetnikov na ozemlju Barija, ki se je ob prvih manifestacijah fašistične revolucije z navdušenjem pridružil novemu narodnemu redu in je sledil svetli poti imperijalnih osvobodje s ponosnim zanosom, zavedajoč se večje odgovornosti, ki jim jo nalaga zvest intelektualnih delavcev v službi režima, ki tolmači čustva vsega naroda pod orožjem, hočejo tudi danes, v trenutku vrhovne preizkušnje, v kateri se je znašla domovina, potrditi Duceju svojo neomajno vero in mu sporočiti svojo popolno vdanost fašistični stvari, kakor tudi popolno gotovost zmage, ki bo kronala žrtve italijanske ljudstva. — Predsednik Guercia.

Slede podpis: tajnikov sindikata arhitektov, avtorjev in pisateljev, advokatov in prokuratorjev, sindikata umetnikov, kemikov, doktorjev trgovskih ved, umetnic in diplomiranih žensk, farmacevtov, geometrov, ravnateljev novinarskih zavodov, diplom. strežnic, inženjerjev, izumiteljev, zasebnih učiteljev, zdravnikov, glasbenikov, notarjev, babic, sodnih zastopnikov, zdravnikov, izvedencev, industrijskih izvedencev, poslovođj in poljedelskih strokovnjakov.

Patristizem livornskega delavca

Livorno, 2. jul. s. Mesto Livorno je v tragični uri, ki jo je doživelo, ko so srca vseh čutila še bol in odvratnost zaradi prvega barbarskega napada, znova dokazala svoj pogum. Neštete so zgodbe, ki jasno osvetljujejo patristizem tega mesta. Navajamo samo eno, ki najbolj zgovorno dokazuje to vero in to gorečnost, ki prevaja vse Italijane. V ulici Seristori plapolna na ruševinah popolnoma porušene hiše delavca Orestija Iacominija, kakor da bi izizzvala sovražnika, italijanska trobojnica. To trobojnico je našel Iacomini, ko je brskal po ruševinah. Nataknil jo je na drog, kakor se natakne zastava nad zasedenim sovražnim okopom.

Lep zgled mladine

Rim, 3. julija. s. Učenci ljudskih, srednjih in višjih šol v pokrajini Rieta so sami prišli na plemenito pobudo, da so zbrali znesek 42.000 lir v korist učencem, poškodovanim zaradi sovražnih letalskih napadov. Minister za narodno vzgojo je ta znesek izročil ministru tajniku Stranke, da ga nameni potrebnim po želji darovalcev.

Angleški naklepi proti Italiji

Rim, 2. jul. s. Angleška propaganda čim dalje bolj točno ugotavlja vojne namene proti Italiji. Trditvi neke revije, »da mora Italija prenehati kot velebila v vojaškem smislu besede« in da bi ji bilo treba zato naložiti »take ozemeljske, politične in gospodarske omejitve, ki bodo potrebne, da se razoroži in obdrži razorožena«, sledi sedaj revija »Economist«, ki sicer priznava civilizacijske zasluge Italije na afriških tleh in v Tripolisu, a piše nato: Neizpodbitni razlogi govorje proti vrnitvi katere koli italijanske posesti italijanski vladi, čeprav bi se imela vrniti svobodno demokratični vladi, iz katere bi bili izključeni vsi fašistični elementi.

Čeprav ti nerogljivi elementi niso posebej naznačeni, so jih prav lahko predstavljamo v smislu stremjenja angleškega imperijalizma po nadvladi. Dragocena pa je izjava, da bi se vrnitev kolonij ne izvršila niti v korist neke hipotetične demokratskoliberalne vlade brez fašističnih elementov. To potrjuje, da Angliji ni toliko za pobljanje režima, kolikor za pobljanje italijanskega naroda, ki je do dobra to razumel in je zato odločno zavrnil vsa prilozovanja, grožnje in terorizem ter se odločil za borbo do zmage.

Zaščita materinstva in otrok

Rim, 2. jul. s. Ob prisotnosti državnega podtajnika za notranje zadeve Elske Albinija se je danes sestel osrednji odbor narodne ustanove za zaščito materinstva in otrok. Predsednik je najprej razložil delo ustanove in pri tem zlasti opozoril na skrbstvene ukrepe zadnjega časa, katerih namen je, da se delo ustanove vedno bolj prilagodi vojnemu stanju in skrbstvo čim dalje bolj razširi na množice, zlasti v pokrajinah ki so prizadete po sovražnem bombardiranju, nakar je še obrazložil proračun za tekoče leto. Nato je Elske Albini določil načela, po katerih mora narodna ustanova za zaščito materinstva in otrok razvijati svoje delo, pri čemer je poudaril »lasti« popolno sodelovanje te ustanove z »ranjim« ministrstvom, kar zbuja najboljše upravljevalce v bodočnost.

Delovni čas v industrijskih podjetjih

Rim, 2. julija. s. Z okrožnico ministrstva za korporacije in ministrstva za vojno proizvodnjo, je določeno, da ne sme delovni čas v industrijskih podjetjih presegati 8 dnevnih ur, razen 2 morebitnih izrednih delovnih ur, ko je to potrebno iz neodložljivih proizvodnih razlogov. Morebitne spremembe delovnega časa bodo dovoljene samo s posebnim dovoljenjem ministrstva za korporacije in ministrstva za vojno proizvodnjo, toda le v res izrednih primerih neodložljivih potreb. V nobenem primeru pa tudi ob podaljšanju delovnega časa ne sme ta presegati 12 dnevnih ur, pri čemer je treba upoštevati praznični odmor.

Naraščanje vpliva nankinške vlade

Tokio, 2. jul. s. Listi pišejo, da je eno izmed naraščajočega ugleda nankinške vlade čim dalje večje število čungkingških vojakov, ki prehajajo na nacionalno stran. L. 1941 je prešlo na nankinško stran 100 tisoč Čangkajskih vojakov, l. 1942 približno 124.000 in v prvih petih mesecih l. 1943 že 140.000.

Anglosaška krivda za letalsko barbarstvo

Za Rooseveltovo pobudo se bo morala pokariti Anglija

Lizbona, 2. jul. s. Tisk nevtralnih dežel je preplavljen s poročili anglosaške propagande, ki služijo za to, da se neprestano vzdržuje tako imenovana živčna vojna. Informacijam posebnih dopisnikov ter uradnih in poluradnih agencij, člankom vojaških in političnih komentatorjev se pridružujejo razprave o nekem velikem Churchillovem govoru. Ta govor se v ničemer ne razlikuje od besedičenja drugih britanskih odgovornih politikov. Poln je izmišljotin nasprotstev, zlasti pa sovraštva in hudobije. Bilo bi brez pomena, ako bi hoteli izjaviti iz tega govora kak stvaren zaključek. Osnovna fraza, ki je imela namen pritegniti pozornost svetovne javnosti ter je takoj poslužila britanskim in ameriškim listom za izdatno propagando, je ona, kjer pravi Churchill, da se bodo začele v Sredozemlju velike operacije »se preden bo začelo odpadati listje«. Neki nevtralni list pripominja k temu, da listje odpada v oktobru mesecu in da so si Angličje izgovorili dovolj časa za začetek svojih operacij. List pri tem vprašuje, kaj bodo Anglosasi počeli med tem. Očividno so se odrekli namenu, da hitro izkoristijo tušniško zmago, ker smatrajo za bolj primerno in manj nevarno, ako do vrhunca izvedbe opustijo seženje z bombami.

Dejstvo, da se to uničevalno delo nadaljuje med čimničnim odobravanjem angleške javnosti, kaže, da je to v resnici namen sovražnikov Osi. Odobravanje sovražne javnosti je zakonito od tega trenutka dalje, ko so se pri sovražniku pojavili najgorečnejši podporniki tega barbarskega načina bojevanja in odkar je na sestankih zaveznikov zmagala misel, da se najprej izvede letalski ustraševalni poskus, preden se lahko tvegata mornarična in vojska.

Vesti, ki javljajo o letalskih napadih na nemška mesta, potrjujejo v polni meri ta razbojniški načrt. Tako imenovani branilci človeške omike, ki od časa do časa očitajo osim silam, da se poslužujejo nečloveškega orožja, smatrajo, da je popolnoma v redu, ako zlivajo na nemško prebivalstvo ploho grozečega fosforja, ki se širi po notranjosti hiš in prodira notri do zakonišč.

Ni ga zločinca, ki bi lahko prekosil anglosaške državne in izmišljane muk za neoboroženo prebivalstvo sovražnih dežel. Angleski račun pa je vsekakor napačen, kajti nečuvna divjost, ki jo očitujejo Anglosasi v tej vojni, povzroča pač val groze pri prizadetih narodih, toda ta strahotni občutek je samo strahovito zgražanje nad takim nečloveškim barbarstvom. Na temelju vesti, ki prihajajo iz Nemčije in iz Italije, zaključuje nevtralni tisk, v onem trenutku, ko bo anglosaško poveljstvo menilo, da je pustošenja dovolj in bo poslalo svoje tolpe v napad na evropsko celino, ne bo padalo samo listje, marveč se bodo zrušile tudi vse nade anglosaške gospode.

V Ameriki se manj zanašajo na uspehe letalskega ustraševanja nego v Angliji. Elmer Dawis, načelnik ameriške propagande, je zastopnikom tiska izjavil, da bo številka ameriških žrtv gotovo velika in

da mora država biti pripravljena na silovite žrtve, kajti najtežji del te vojne bo šele napočil.

V zvezi s tem piše berlinski dopisnik »Hamburger Fremdenblatt« dr. Adolf Halfel, da smatrajo britanski in ameriški merodajni krogi svojo letalsko ofenzivo proti nemškemu civilnemu prebivalstvu kot poskus doseči strateško odločitev v sedanji vojni. Z drugimi besedami: Anglosasi se hočejo ogniti nujnosti, da bi poskusili vojaško izkrcanje na zelo utrjeni evropski celini. Pisec je dober poznavalec ameriških vprašanj in navaja, da je Roosevelt doma zadel na veliko opozicijo, ki zmeraj bolj narašča. Američani ne morejo razumeti, zakaj bi se moralo žrtvovati mlado ameriško pokolenje v Evropi, ko so Zedinjene države zapletene v silovito borbo proti Japonski. Anglosaške sile so torej v veliki zadregi, zato se je v Washingtonu rodila misel neomejenega letalskega ustraševanja nemškega in italijanskega naroda z namenom, da se doseže strateška odločitev.

Nedvomno je Roosevelt začetnik te nečloveške misli, dočim je Anglija sokriva, ker mu služi za orodje v podvigih, ki so naperjeni proti evropski omiki. Amerika je daleč od povračilnega udarca, toda Anglija bo morala pretrpeti vse posledice nemških represalij, ki jih je izzvalo ustraševalno početje angleških in ameriških letalcev. Anglija se je danes pod vodstvom Churchilla popolnoma predala v službo imperijalistični politiki predsednika Roosevelta. Ako je stališče zgodovine in omike Anglija doslej sledila z Evropo, mora poslej pričakovati, da bo spoznala posledice svoje izjave evropskih koristi. (Stampa Sera.)

Lizbona, 2. jul. s. »Letalski gangsterji« se bahaajo z zanesljivostjo svojega merjenja. Njihovi listi, zlasti onkraj Atlantika, nikdar ne govorijo o bombardiranih ali ofenzivnih operacijah proti naši celini, ne da bi prikazovali in povičevali točnost in zanesljivost raznih aparatov za lokalizacijo ciljev ter prizadevanj zračnih gangsterjev, da odvzamejo svoje bombe na naprej določene cilje. »Herald Tribune« v New Yorku objavlja poročilo posebnega poročevalca z operacijskega področja, ki trdi, da je zlasti osebe tako zvanih letelič trdnjav in letal tipa »Liberator« specializirano v točen bombardiranju. Iz tega pa bi morali sklepati, da hočejo ti gangsterji namerno zadeti in uničiti prav cerkve, bolnišnice, šole in spomenike v Italiji in Nemčiji, če so njihovi zadetki tako točni. Navedeno poročilo ugotavlja nadalje, da morajo ameriški letalci točno doleteti cilj s posebnim precizijskim aparatom, preden odvzamejo bombe. To merjenje, pripominja binavsko poročevalca, pa vendar lahko prepreči naravne ali umetne megle ali dim, ki se dviga na industrijskem področju. Toda strel navadno ne zadene cilja niti tedaj, kadar ni te megle ali dima, in pogodi namestno vojaških objektov starše, žene in otroke. Piloti letelič trdnjav so se v tem pogledu res že specializirali in so si v polni meri zaslužili pridevek »zračnih banditov«.

Ugibanja o možnosti anglosaškega vdora

V Angliji in Ameriki so mnenja, da bi bila šele jesen najbolj primerna za poskus invazije

Turin, 2. jul. V Zedinjenih državah splošno pričakujejo vdora v Evropo, toda strokovnjaki menijo, da je v ta namen jesen primernejša kakor poletje. Kasnejši letni čas je zato bolj pripraven za slična podjetja, ker so jeseni daljše noči. Vdreti v Evropo pomeni torej isto kakor vlniti v kako hišo. To je operacija, ki jo je treba izvršiti ponoči, ko stanovanjci in varnostna oblast niso budni.

Američani menijo, da bo napad izvršen na različnih točkah. Vojaški sodrnik »New York Times« zatrjuje, da bo vdor zaveznikov v Evropo po vsej verjetnosti največja vojaška operacija v zgodovini človeštva. K temu je treba pripomniti, da bo zgodovinska točka povedala, ali je bila ta največja vojaška operacija uspešna ali pa je bila to največja ponesrečena vojaška operacija. Omenjeni sodrnik na dolgo in široko naštevata težkoče podjetja in ukrepe, ki so jih izvršili odgovorni vojaški činitelji. Pri tem pravi, da zahtevajo številne težkoče tudi dolge in podrobne priprave, ki pomenijo proces dozorevanja s pomočjo blokad in bombardiranja.

»United Press« in drugi organi ameriškega tiska so takisto mnenja, da bo vdor začel istocasno na raznih točkah evropske obale.

V Ameriki tedaj trdno mislijo, da bodo našli tudi v Evropi skrivnice iste pasme. kakor so jih našli pri svojem vdoru v Afriko.

Promenadni koncert v Tivoliju

Glasbeni spored polkovne godbe 52. pehotnega polka »Alpinskih lovecev«, ki jo vodi dirigent Carmelo Sangiorgi in ki se bo izvajal v nedeljo 4. t. m. od 11.15 do 12.15 ob vhodu v tivolski park, obsega sledeče skladbe:

Lozi: »Italija na Pivni« (simfonična koračnica), Donizetti: »Favorita« (fantazija), Mascagni: »Cavalleria rusticana« (fantazija), Verdi: »Conte Oberto di S. Bonifacio« (simfonijska), Di Zenzo: »V Ljubljani« (vojaška koračnica).

GLEDALIŠČE

DRAMA

Nedelja, 4. julija, ob 19.30: Deseti brat. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol. Zadržljiv v sezoni.

Sreda, 7. julija, ob 19.30: Jesen. Red A. Cetrek. 8. julija (generalka).

Petek, 9. julija, ob 19.30: Nevesta s krono. Premiera. Red Premierski.

Zadnja letošnja uprizoritev Jurčičeve in Golieve igre »Deseti brat«. Danes v nedeljo bodo igrali zadnjič v tekoči sezoni dramatično Jurčičeve povesti, ki jo je dramatičiral P. Golja. »Deseti brat« obsega v dramatičizaciji 16 slik, ki so mišljene kot glavni in najbolj bistveni dogodki po-

vesti, medtem ko predstavlja inscenacija nekako ilustracijo povesti. Osebe: Benjamin, graščak-Bratina, graščakinja-Gabrieljčeva, Manica-Levarjeva, Balček-Bajde, Dolef-Lipah, Pišvak-Peček, Marijan-Verdonik, Martinek Spak-M. Skrbinek, Kvas-Drenovec, Krjavelj-Cesar, v manjših vlogah velik del dramskega ansambla. Režiser: prof. O. Šest, scenograf: inž. arh. E. Franz.

OPERA

Nedelja, 4. julija, ob 19: »Don Pasquale«. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Sreda, 7. julija, ob 19: Tiba voda. Opereta. Red.

Cetrek. 8. julija, ob 19: Prodana nevesta. Red Cetrek.

Petek, 9. julija: Zaprtlo.

Sobota, 10. julija, ob 19: Mrtni oči. Premiera. Red Premierski.

G. Donizetti: »Don Pasquale«. Komična opera v treh dejanjih. Opozorjamo na to uprizoritev, ki prihaja po daljšem času na naš oder, in je imela že v lanskoli sezoni nenavaden uspeh. Ker se nagiblje tudi operna sezona h kraju in je večji del sporeda že odigran, tako da bo številni že odigrani predstavi omejeno na najpotrebnejše, opozarjamo občinstvo na to predstavo. Osebe: don Pasquale-Betetto, dr. Malatesta-Janko, Norina-Mleinikova, Ernesto-Lipušček, notar-Jelnikar. Dirigent: A. Neffat, režija in scena: R. Primožič, zborovodja: R. Simoniti.

Novi rektor akademije GILA v Rimu

Rim, 2. jul. s. Z dekretom šefa vlade je bil na predlog tajnika Stranke in v sporazumu z ministrom za narodno vzgojo imenovan za rektorja akademije GILA v Rimu na mesto senatorja profesorja Nicole Pendeja nac. svetnik dr. Lando Ferretti, ki se je boril v dveh vojnah, bil ranjen in odlikovan za hrabrost, skvadrist in prej splošni nadzornik organizacije Ballila, k generalnemu inspektoratu avantgardistom dodeljeni konzul in bivši predsednik CO-NIJA.

De Valera

zopet prvi minister Irske

Dublin, 1. jul. s. De Valera je bil izvoljen za prvega ministra Irske s 67 glasovi proti 37 glasovom.

Opozorilo

trgovcem in potrošnikom

Prehranjevalni zavod Visokega komisarjata za ljubljansko pokrajino obvešča vse trgovce z racionalizirani živili in z druge v Ljubljani, da dvignete dne 5. in 6. t. m. nakazila za sir, maslo, marmelado in mlo v Gospodski ulici 12, I. Trgovci naj pridejo po nakazila že v prvih jutranjih urah.

Potrošniki mesta Ljubljane morejo dobiti na odrezek »104« 100 gr meškega sira in 60 gr parmezana, in na že določene odrezke 120 gr masla. Dotični, ki si ne bi nabavili živil v prej omenjenem roku, bodo izgubili pravico do nakupa.

Ostala količina masla se bo delila naknadno.

Razdeljevanje novega krompirja

Prehranjevalni zavod Visokega Komisarjata za ljubljansko pokrajino sporoča, da bodo delile v dnevih 5. do 9. julija sledeče tvrdke:

A. Niklsbacher, Pražakova; Kmetijska družba, Novi trg; I. Delavsko konzumno društvo, Kongresni trg;

Konzumno društvo Vič; Nabavljalna za luga usl. drž. železnice in A. Sarabon, Zaloška cesta.

Na potrošnikom prvo pošiljko novega krompirja in sicer po 1 kg na odrezek »103« na navadne živilske nakaznice (modre barve), izdane od Mestnega preskrbovalnega urada Ljubljane.

Prodajna cena krompirja je določena na L 240 za 1 kg.

Dodatne živilske nakaznice za težke delavce

Dodatne živilske nakaznice za težke delavce za mesec julij po mestni preskrbovalni urad začel deliti po številkah potrli tako, da pridejo na vrsto v torek 6. julija številke 1 do 100, v sredo 7. julija številke 101 do 200, v četrtek 8. julija številke 201 do 300, v petek 9. julija številke 301 do 400, v soboto 10. julija številke 401 do 500, v ponedeljek 12. julija številke 501 do 600, v torek 13. julija številke 601 do 700, v sredo 14. julija številke 701 do 800, v četrtek 15. julija številke 801 do 900, v petek 16. julija številke 901 do 1000, v soboto 17. julija številke 1001 do 1100 in v ponedeljek 19. julija številke 1101 do 1200.

Opozorjamo, da bodo upravičenci dobili dodatne živilske nakaznice samo s potrtilom in to samo do 25. vsakega meseca, ko morajo biti nakaznice prevzete. Podjetja morajo še v juliju vrniti potrjene sezname št. III. Pripominjamo, da morajo delodajalci prijaviti svoje delavce mestnemu preskrbovalnemu uradu v Ljubljani v času od 20. do 25. v ostali pokrajini pa od 15. do 20. v mesecu za naslednji mesec.

SPORT

Spored od 9.30 do 19.30

Nastopi atletov, atletin in množice nogometašev

Današnja nedelja po dolgem enkrat v sportu ne bo posvečena samo nogometu, temveč bodo prišli do besede tudi naši atleti in atletinje. Slednji fantje in dekleta, so zaradi težav z igriščni resda nekoliko zaostali s smotnim delom na terenu, toda v prihodnjih tednih — tako upamo vsaj — bodo bogato nadoknadili zamujeno in tudi pokazali, da letošnja sezona tudi zanje ne bo minila brez koristi. O nogometaših pa s te strani ni treba govoriti na dolgo in široko, saj so oni tisti, ki že precej dolgo edini skrbijo za vzdrževanje vsakega sportnega sporeda pri nas in bi jim lahko ugovarjali celo, da so sem in tja morda kar preveč navdušeni za svojo stvar. Toda zdaj, ko so se tako poglani v ta svoj prvenstveni ples, jih res ne kaže ustavljati in obračati v drugačno smer, toda na jesen bo treba temu tekmovalstvu preprečiti tesnejši, zato pa učinkovitejši okvir.

Da si bodo priatelji sporta lahko porazdelili obisk današnjih prireditelj, ki bodo od ranega jutra do poznega večera na raznih koncih Ljubljane in kar na petih različnih sportnih prostorih, navajamo v naslednjem še enkrat podrobno, kje in kdaj.

Lahka atletika

Na Stadionu ob Dunajski cesti ob 9.30 pokrajinsko izbirno tekmovalje v teku na 100 m in nato ob 9.30 dalje prvenstveno atletsko tekmovalje deklet po družtvih.

Nogomet

Na igrišču Ljubljane ob 15.30 Mars-Hermes mladini, ob 16.30 Mars-Zabjak rezervi in ob 18. Mars I. — Hermes I., na igrišču Korotana ob 16.30 Korotan-Vič rezervi in ob 18. Korotan I. — Mladika I.

Na igrišču Mladike ob 9.30 Mladika-Zabjak mladini in ob 10.30 Mladika-Ljubljana rezervi in

na igrišču Marsa ob 10.15 Dopolavoro t. t. — Vič mladini.

Izbire bo torej dovolj za vsakega še tako izbirnega obiskovalca sportnih prireditelj.

s — SK Zabjak. Moštvo za tekmo proti rezervi Ljubljane naj bo ob 16. na igrišču. Mladina naj se zbere pred pol 10. na igrišču Mladike.

Gospodarstvo

Lansko poslovanje Zavoda za obnovo industrije

V svojem poročilu, naslovljenem na Duceja, navaja generalni ravnatelj Zavoda za obnovo industrije (Istituto per la Ricostruzione Industriale, skrajšano IRI), da je zavod lani dosegel čist dobiček 355 milijonov lir nasproti 157 in 98 milijonov v prejšnjih dveh letih. Znatno povečanje dobička je nastalo predvsem zaradi odprodaj industrijskih udeležb. Zavod je leta 1933 ustanovil država v zvezi z ukrepi za sanacijo industrije po končani svetovni gospodarski krizi. Takrat so bile zaradi sanacije industrijskih in bančnih podjetij odkupljene znatne udeležbe pri raznih podjetjih in je imel zavod nalogo, ta podjetja financirati. Tako je nastal pod državnim okriljem mogočen industrijski koncern, ki obsega predvsem tako industrijo in paroplovbo. Po izvršeni sanaciji je nastopila možnost, del teh udeležb zopet prepušiti zasebnikom. Pri odprodaji teh udeležb je nastal zlasti v zadnjih letih precejšen dobiček. Tako odpade od celotnega lani doseženega čistega dobička 274 milijonov na dobiček pri prodaji raznih delnic (prejšnje leto je znašal ta dobiček 126 milijonov). Dobitek iz rednega poslovanja pa je lani dosegel 81 milijonov nasproti 31 milijonov v prejšnjem letu. Vsega je zavod lani odprodal za 665 milijonov lir delnic, ki so zopet prešle v zasebno last.

Poročilo nadalje navaja, da so dosegli lani investicije v italijanski oboroževalni industriji okrog 3 milijarde lir. Po odredbi Duceja odpade od lanskega dobička 52.5 milijona lir na državno blago, 150 milijonov lir pa se uporabi za fond, ki služi vzgoji vojnih sirot za tehnične in industrijske poklice. Zavod se že vrsto let bavi z vzgojo tehnične osebe, ki je potreben pri raznih podjetjih in ima na tem področju dragocene skušnje. V fond za vzgojo vojnih sirot za tehnične in industrijske poklice je bil že v preteklem letu določen znesek 100 milijonov lir.

Težkoče na valutni konferenci v Washingtonu

Prejšnji teden se je pričela v Washingtonu mednarodna valutna konferenca, ki ima namen razpravljati o načrtih za povojno ureditev valut. V razpravi sta predvsem ameriški Whitejev načrt, ki predvideva ureditev valutnih razmer po vojni na podlagi mednarodne valutne jedinice »unitas«, ki naj bi slonela docela na zlatu, in angleški Keynesov načrt, ki predvideva prav tako uvedbo mednarodne valutne jedinice »bancor«, ki bi imela sicer tudi neko relacijo z zlatom, vendar bi služila predvsem za obračunavanje v meddržavnih kliringih. Poleg tega je bil konferenci predložen tudi načrt francoskega finančnika Alphanda in četrti načrt ameriških velebank, ki zagovarja klasično zlato valuto. Prej ko slej pa sta v ospredju razpravi Whitejev in Keynesov načrt, ki naj bi služila za sestavo nekega kompromisnega načrta. Glede na velike razlike med ameriškim in angleškim stališčem se ni videti možnosti za kompromis navzlic nekaterim znatnim koncesijam z angleške strani. Če pa naj se doseže namen konference je potreben popoln sporazum, kajti načrt za povojno ureditev valut bi moral biti takoj uporabljen.

Poleg teh težkoč načelnega značaja stopa na tej konferenci znova v ospredje vprašanje tečajne relacije med dolarjem in funtom, glede katere je potreben sporazum v vsakem primeru. Borba za relacijo med dolarjem in funtom sega nazaj v leto 1933, ko so Zedinjene države devalvirale dolar, da bi dosegle zboljšanje konkurenčne sposobnosti na zunanjih tržiščih nasproti funtu. Od leta do leta podaljšano pooblastilo Rooseveltu, da lahko nadalje zniža zlato pariteto dolarja za 10%, je bilo naperjeno predvsem proti Angliji kot grožnja za primer, če bi Anglija nadalje devalvirala funt. Letos pooblastilo za 10 odstotno devalvacijo dolarja sicer ni bilo podaljšano, vendar lahko ameriški parlament vsak čas sklene tak ukrep če bi postal potreben.

Angleži sami so v pogledu relacije funta nasproti dolarju v veliki dilemi. Za uspešno konkurenčno sposobnost angleške industrije na svetovnih tržiščih po vojni je potreben Angliji čim nižji tečaj funta, zlasti tudi zaradi tega, ker bo Anglija po vojni primorana mnogo več izvažati kakor doslej, saj je izgubila pretežni del svojih naložb in investicij v inozemstvu, od katerih je pred vojno dobivala precejšen del deviz za plačilo znatnega uvoza. Na drugi strani pa bi bil za obračunavanje ameriških dobav vojnega materiala na podlagi zakona o posojanju in zakupu in angleških protidajatev in storitev v Evropi potreben čim višji tečaj funta nasproti dolarju.

Pri vspešanju cen ameriškega vojnega materiala v primeri s cenami istega materiala v Angliji bi bil na mestu tečaj 6 dolarjev za en funt, medtem ko velja sedaj tečaj 4 dolarje za 1 funt. Določitev razmerja med dolarjem in funtom pa postaja še težavnejša ob vpoštevavanju nevarnosti inflacije v Zedinjenih državah, kjer so cene v zadnjem letu še v večji meri narasle kakor v Angliji in je zlasti tudi bodoči razvoj docela negotov. Glede na iznešene momente se zdi, da so težkoče pri določitvi bodočega razmerja med dolarjem in funtom prav tako velike kakor težkoče zaradi nasprotujočih si načelnih stališč v pogledu ureditve valutnih razmer po vojni.

Pomen soje v prehrani

Glede na veliko višino maščob in beljakovin se Evropa vedno bolj zanima za pridelovanje soje, ki se v rastoči meri uporablja ne samo za pridobivanje maščob, temveč tudi v prehrani. Za pridelovanje soje so obstajale v srednjeevropskih podnebnih razmerah še pred leti precejšnje težkoče. Po dolgotrajnih poskusih pa je uspelo vzgojiti nove vrste soje, ki dajejo tudi v Srednji Evropi enak pridelek kakor v toplejših podnebnih razmerah. Na tej osnovi je sedaj dana možnost za razširjeno pridelovanje soje v vsej Srednji Evropi. Nemška revija »Nationaler Agraranschau« se v najnovejši številki peča s pomemom soje za prehrano Evrope. V obsežni razpravi priznava dr. Benning pravilnost trditve, da prinaša soja na hektar sicer nekoliko manj maščobe kakor nekatere druge oljarice, toda soja ni presojati zgolj s stališča pridelka maščobe. Njen pomen je še večji na področju oskrbe z beljakovinami. Pri intenzivnem obdelovanju zemlje se lahko na podlagi soje pridelala na

hektar 6 do 8krat toliko beljakovin, kakor bi dobili beljakovin, če bi pridelovali na isti površini krmila za živino.

S pridelovanjem soje se doseže gotovo največji in najcenejši pridelek visoko vredne beljakovine. Vprašanje pridelovanja soje ni samo važno v sedanjem vojnem času, temveč bo pomembno tudi po končani vojni za prehrano Evrope. Na tem področju si je pridobila nemška delovna fronta velike zasluge. S številnimi poskusi so kuharji v velikih javnih kuhinjah nemške delovne fronte našli najprimernejši in najokusnejši način prirejanja jedi iz soje. Nemška delovna fronta je na podlagi teh izkušenj sestavila najrazličnejše recepte za prirejanje jedi iz soje in za izdelovanje mesnih izdelkov z dodatkom soje. Recepte, ki so bili preizkušeni tudi že v velikih javnih kuhinjah industrijskih podjetij, je sedaj nemška delovna fronta izdala v obliki brošure. Vrh tega je uvedla posebne tečaje za kuharje in kuharice s posebnim ozirom na prirejanje brezmesnih jedi iz soje ali pa kombiniranih jedi in mesa in soje, ki so posebej nasitne, okusne in vsebujejo čim več hranljivih snovi. S pravico so v Nemčiji pričeli uporabljati za sojo naziv »mesni fižol«, kajti nobena druga rastlinska hrana ne more v taki meri nadomeščati mesa v pogledu beljakovin kakor soja.

Gospodarske vesti

Ureditev trgovine s tekstilnimi proizvodji. Z objavo ministrskega dekreta z dne 21. junija so bila v okviru ureditve italijanskega tekstilnega trga izdana dodatna določila k ministrskemu dekretu z dne 12. aprila t. l. Pravkar izdani dekret uveljavlja novo ureditev trgovine s tekstilnimi izdelki od proizvajalca do potrošnika ter prinaša razčiščenje predvsem v vrstah tekstilne veletrgovine, v tem smislu, da se število veletrgovinskega s tekstilnim blagom precej zmanjša. Odslej se vrši prodaja tekstilnega blaga iz tvornic preko vrste uradov, ki so naenotni na korporativno ureditev in nudijo jamstvo, da se bo razčistitev tekstilnih izdelkov vršila pravilno in brez zastoj.

Spodnjaštejskega trgovskega registra. Pri mariborski tvrdki Favorit, Fössl & Kunst je vpisano, da je izstopila družbenica Marija Kunstova in se firma odzvali glasi Favorit, Viljem Fössl (tvornico izdelovanje in trgovina s kovinskimi predmeti in stroji). — Tvrdka Jos. Ormig, lastnik Pavel Ormig v Ptuj, je razširil svoje poslovanje in se bavi odslej z naslednjimi strokami: trgovina s mešanim blagom, proizvajanje šampanjca, vermuta in desertnih vin ter izdelovanje žganih pijač.

Gospodarske vesti iz Hrvaške. Medtem ko so v hrvaškem gospodarskem življenju že povsod uvedene mere na meterski osnovi se je do danes odzdržala v trgovini z gornjim usnjem angleška mera v kvadratnih čevljih. Sedaj je bila tudi ta mera nadomeščena s metersko mero. S posebnim zakonskim dekretom je bila uvedena obvezna mera na meterski podlagi, vpoštevajoč pri tem predpise, ki veljajo v drugih državah, zlasti v Italiji in Nemčiji. — Zaradi razbremenitve hrvaških državnih železnic se je v zadnjem letu znaten del prometa z Nemčijo in Srednjo Evropo razvil preko Dunava, Drave in Save. To prihaja do izraza tudi v statističnih podatkih o blagovnem prometu hrvaških rečnih luk. Tako je znašal blagovni promet v zumnaskem pristanišču v preteklem letu 409.000 ton, v pristanišču v Sisku pa 87.000 ton. — Kakor smo že svoj čas poročali je bil na podzavljenem posvetu Jenkimur, ustanovljen prvi zavod za perutinarstvo z velikim vališčem. Sedaj poročajo iz Zagreba, da so gospodarska poslopja tega zavoda dovršena in da je valilnica pričela že obratovati. V valilnici se že sedaj lahko umetno vali 10.000 jajc.

Visoko aktivna bolgarska trgovinska bilanca. Bolgarski državni statistični urad je objavil podatke o bolgarski zunanji trgovini v mesecu februarju t. l., iz katerih je razvidno, da je v tem mesecu dosegel bolgarski izvoz vrednost 1057 milijonov levov (lani 508), medtem ko je znašala vrednost uvoza 543 milijonov levov (lani 543). Trgovinska bilanca je bila v februarju aktivna za 643 milijonov levov, medtem ko je bila lani v februarju pasivna za 30 milijonov levov. Ta aktivnost ima seveda za posledico tudi naraščanje kliringovskih terjatev v inozemstvu.

Ameriško gospodarsko osvajanje Srednjega vzhoda

Ankara, 2. jul. s. Prihod ameriške gospodarske delegacije v Transjordanijo, kjer naj bi proučevala možnosti razširjenja ameriškega gospodarskega prodiranja, kakor se je začelo v Saudovi Arabiji, je zbudil občutljivost v angleških krogih, kajti očito je, da hočejo Američani odstraniti svoje zaveznike z vseh tržišč Srednjega vzhoda. V zvezi s tem je treba še omeniti, da je bila Transjordanija doslej edina dežela na tem področju, kjer se Američani še niso vgnezdili.

Maksimalni cenik

Maksimalni cenik št. 9, ki velja po naredbi Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino od 10. aprila t. l. naprej, določa za mestno občino ljubljansko naslednje cene na drobno (z vštetu trošarino):

1. Kruh iz enotne moke v kosih do 400 g 2.30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2.20 lire; testenine iz enotne moke 3.90 lire za kg; enotna pšenčna moka 2.70 lire; enotna koruzna moka 2.20 lire; riž navadni 2.70 lire; fižol 6 lir za kg.
2. Jedilno olje (olivno) 14.70 lire za liter; surovo maslo 28.40 lire za kg; slanina soljena 19 lir za kg; mast 17 lir za kg.
3. Kis, 4% vinski 6.35 lire za liter.
4. Mleko 2.50 lire za liter; kondenzirano mleko v doзах po 880 g 15.90 lire za dozo, v doзах po 385 g 7.55 lire za 1.000.
5. Sladkor: sladkorna sipa 8.25 lire za kg, v kockah 8.35 lire.
6. Mehka drva, razžagana, franko skladišče trgovca v Ljubljani 38.60 lire za

Stoletnica „Novice“

Jutri, 5. julija, na god prosvetiteljev Cirila in Metoda, preteče sto let, odkar je izšla prva številka Bleiweisovih »Novic« z naslovom »Kmetijske in rokodelske Novice«, s čimer se je pričela druga doba slovenskega novinarstva.

Od prvotne zasnove kmetijskega in rokodelskega časnika so se razvile Novice v kratkem v vodilen list slovenskega naroda. Meje svojega dela so označile 10. junija 1857 z besedami, da žele doseči »omiko slovenskega naroda priskakaje tudi omiko slovenskega jezika«.

Pet let so bile »Novice« edini slovenski list, dolgo let pa središče, okrog katerega so se zbirali slovenski pisatelji.

Mnogim izmed teh so bile prva šola v slovenskem pisanju saj so v početku morale imeti celo prevajalca rokopisov iz drugih jezikov v slovenščino.

V kulturnih in političnih vprašanjih so bile konservativne v načelih in v taktiki. Zato so se poleg »Zgodnje Danice« edine obdržale od vseh slovenskih časnikov, ki jih je rodilo za Slovence politično izgubljeno leto 1848., dasi jih je skušala zatreti Bachova burja. Za obstoj »Zgodnje Danice« ni šlo, ker niso delale kot cerkven list napotja in niso pomenile nobene nevarnosti.

Kulturno življenje Slovencev je stalo v času veljave »Novic« pod varštvom duhovščine, politično pa so vodile probujajoča se slovenskega kmeta »Novice«, odnosno Dr. Janez Bleiweis, ki je sam urejal »Novice« in jim določal praveč četrta stoletja, torej dobo, kolikšno se menda ni udeleževal noben urednik pri kakem našem listu.

Prva številka »Novic« je izšla v 500 izvodih, toda že v prvem letu je narasla naklada na 1000. Leta 1848. so imele »Novice« že 1800 naročnikov.

Tako dobro so budile med narodom veselje do branja.

Naši kmetje so bili pri rojstvu »Novic« precej neizobraženi in naloga uvažanja te neuke kmečke množice v kulturno življenje ni bila lahka.

»Novice« so stopile takoj od začetka na pravo pot in so pisale v jeziku, ki ga je ljudstvo govorilo in razumelo. Delati so začele torej na realni podlagi, ki jo je ustvarila že naša reformacija, in so našlonila svoj jezik tesno na kmečko govorico. Jezikovno so stale na slovenskih tleh z izrečno željo, da »je potreba mili slovenski jezik vedno bolj in bolj izobrazovati«.

Glede tega so zapisale 12. decembra 1849: »Vse pisanje v podučnih sestavih bo v navadnim, čisto slovenskim in lahko umevnim jeziku Novic, ktere slovenskimu ljudstvu namenjene, morajo pred vsem skrbeti, da se v bravih veselje do branja obudi in se jim ne odtegnejo, rekoč: tega ne razumemo.«

S takim jezikom so pritezale k narodni zavesti odtujene sloje v srcu Slovencev. Ozirale so se na izobrazbo svojih bralcev in so poznale samo realne jezikovne skrbi. Urednik Bleiweis se je ogibal bojev, ki bi imeli za predmet črkopis. Na tihem je uvedel gajico in odpravil bohoričico s kratko opombo: »Naj se prekucnejo časi, kakor se hočejo, bohoričica nikdar ne bo iz groba vstala.« Na enač naš je pokopal metelčico, 16. maja 1849 je zapisal: »Vredništvo Novic ni prijatelj abecednih reči, ker zdej in vselej je bila naša želja: le delati, delati, in knjige, ki jih tako silno potrebujemo, pisati.«

»Novice« so potrebe ljudstva dobro poznale in tudi spoznale, »da mu se ne pomaga s samimi oblikami«. V tem je njihov urednik zatajil znano slovensko naravo, ki ima za glavno stvar oblike.

Leta 1851: pravilo »Novice« o tem: »Jezik pišejo Novice slovenski, ker so slovenskimu narodu namenjene, in pisale ga bojo tudi prihodnje brez pristranosti oblik, kakor jim bojo g. pisatelji svoje spise iz mnogih krajev posiljali. Novice so polagoma stopaje, brez hrupa, brez sile, brez vojske naš sedanjih obči pravopis po Slovenskim vpeljele, in tako bojo s podporo rodoljubov, ako Bog da, še marsikaj doveršile v pravo vzajemnost in slego, ne pa v tisto, ktera hoče slovenski jezik popolnoma zatreti in čudovito mešanico na njega mesto postaviti.«

Slovenščino so smatrale Novice vedno za samostojen jezik:

»Izposojene besede se morajo vselej z duhom slovenskim vjemati. Pozabiti pa tudi memo tega nikdar ne smemo, da tudi naš slovenski jezik je stanovitno narečje, de slovenščina je omikana že začuda, de

ima svojo starost, svojo zgodovino, svoje slovnstvo (Novice 1849).

Te besede »Novic« izražajo smernice vseh slovenskih pisateljev, ki so temeljili v ljudstvu in želeli napraviti s slovnstvom in omiko naše ljudstvo za narod.

»Novice« so pisale jezik, ki je bil ljudem umljiv in vseč večini tedanjih slovenskih peresarjev.

Znale so tudi, »da je veliko in prav dobrih besed zlasti v rečeh navadne porabe v narodu našim po domačih hribih in dolinah najti« (6. XI. 1859).

Delo »Novic« je pokazalo uspehe in je

privedlo idealne kranjske Ilirce na tla slovenske realnosti.

Kulturno in politično življenje Slovencev so »Novice« obudile in mnogo let vodile. Naposled se je naše življenje tako razvilo, da so bile »Novice« odveč. V politiki so jih izpodrinili dnevniki, v kulturi in slovnstvu novi časopisi, v gospodarstvu novi strokovni listi. »Novice« so se preživele in prenehale 26. XII. 1902. So pa zaslužna in zanimiva kronika našega naroda ob njegovem prerodu in jim je zagotovljeno odlično mesto v njegovi zgodovini.

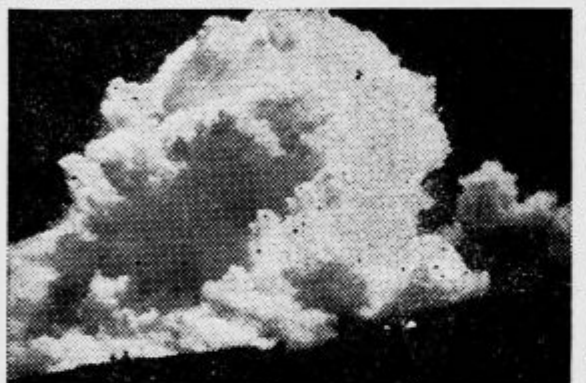
Dr. J. L.

Ne vihte

Minil je prvi poletni mesec. Letos, ko nam je prinesel 11 nevihtnih dni, je bil vremensko tak, kot se za vroči junij spodobi. Ker je tudi julij v splošnem na nevihtah zelo bogat in le malo zaostaja za junijem, si oglejmo v kratkih črtah nekaj značilnosti nevihtnega vremena.

Nevihte pritevamo k najlepšim vremenskim pojavom. Toda, žal, čim zanimivejši in čim veličastnejši so, tem katastrofalnejši so za človeka. Zato jih opazujemo vedno z mešanimi občutki, hkrati se jih veselimo in bojimo; ob najlepših prizorih mislimo na ceno, ki jo bomo plačali za mogočno a kratkotrajno igro razbelskih nečutih elementov.

Nevihte ločimo po postanku v tri vrste: v toplotne, v frontalne in v depresivne. Vse brez izjeme povzročajo vertikalni vetrovi navzgor, ki so tvorci nevihtnih oblakov kumulov (slika).

Vertikalne vetrove toplotnih neviht povzročajo močno segreta tla, ki jih segreva pripekačje sonce. Zato se toplotne nevihte pojavljajo izključno le v toplih mesecih, predvsem pa v juniju, ko stoji Sonce najvišje na nebu in ko se pri nas pojavljajo povprečno v enajstih dneh.

Zaradi segrevanja zemeljskih tal po sončnih žarkih se segreva tudi bližnji zrak. Ker pa je topli zrak lažji od hladnega, se začne dvigati, na njegovo mesto pa doteka zgornji še hladni zrak. Čim močnejše je segrevanje, tem močnejši so ti tako zvani konvekcijski toki, tem močnejše sili spodnji močno segreti zrak v višine. Ker je v večjih višinah zračni tlak manjši, se dvigajoči zrak neprestano širi, pri tem se pa ohlaja. Da se zrak v ozračju pri dviganju ohlaja in obratno pri spuščanju segreva, si je vredno zapomniti. Ta pojav je namreč za tolmačenje brezštevilnih vremenskih pojavov osnovne važnosti. Izračunali so, da se dvigajoči suhi zrak ohladi na vsakih 100 m višinske razlike kar za 1° in da se pri nihanju za prav toliko segreje. Vzemimo, da je pri tleh temperatura zraka 30° C. Če bi se dvignil ta zrak 3000 m visoko, bi se ohladil kar za 30° torej na temperaturo ledišča (0° C). V hribih torej ne more biti toplo, niti ne poleti, ko imamo po nižinah neznošno vročino.

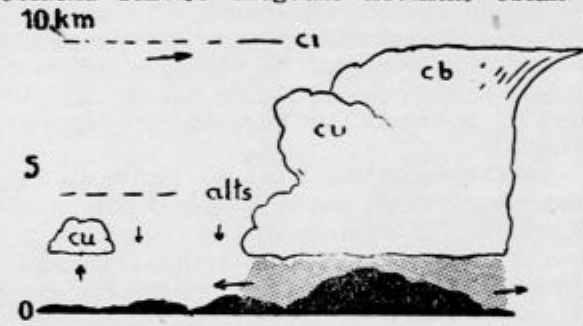
Dvigajoči se zrak ni nikoli popolnoma suh, vedno je vlažen, vedno vsebuje večje ali manjše množine vodnih hlapov, to je vode v plinastem stanju. Tudi vlažni zrak se pri dviganju ohlaja in pri spuščanju segreva, vendar moramo ločiti pri gibanju vlažnega zraka dva sklopa bistveno različna primera: gibanje z vlago nenasičenega in z vlago nasičenega zraka. O nenasičenem zraku govorimo tedaj, kadar more sprejeti zrak, čeprav mu temperatura ne izpreminjamo, še nove množine vodnih hlapov. Nasičen zrak ne more pri tisti temperaturi več sprejeti vodnih hlapov; če bi mu jih dovedli, ali če bi nasičenemu zraku znižali temperaturo, bi se dovedena voda porazdelila v zrak kot tekoča ali trdna (pri primerno nizkih negativnih temperaturah) v obliki majhnih kapljic ali kristalov.

Vlažen nenasičen zrak se prav tako močno ohlaja pri dviganju in segreva pri spuščanju kot suhi zrak, to je za 1° na 100 m višinske razlike. Drugače je z nasičenim zrakom, ki se počasneje ohlaja pri dviganju in počasneje segreva pri spuščanju kot suhi zrak. Vzrok temu je t. zv.

utajena (latentna) toplota vode. Ta se pri pretvarjanju vodnih hlapov v tekočo ali trdno vodo sprošča, s čimer zavira premočno ohlajevanje pri dviganju. Pri ohlajevanju se utajena toplota veže, potrebuje se za sušenje kapljic ali kristalov, s čimer se zavira premočno segrevanje padajočega zraka. Izračunali so, da se ohladi, oziroma segreje z vlago nasičeni zrak, če se giblje v višinah med 1000 in 5000 m, le za 0,5–0,7° na 100 m višinske razlike.

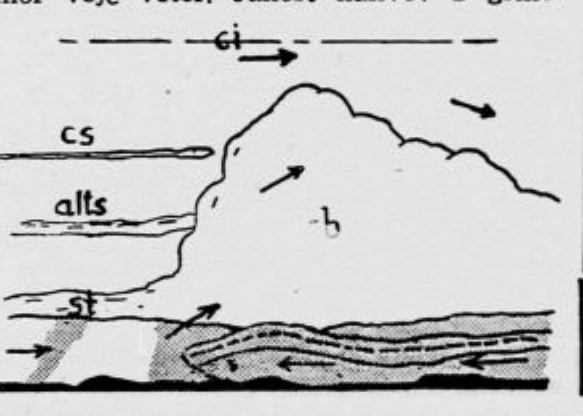
V lepih poletnih dneh se najmočnejše segrevajo južna skalnata pobočja, močnejše kot jase in polja, ta zopet močnejše kot gozdovi ali celo močvirna vlažna področja in vode. Zato so nad raznoliko pokrajino konvekcijske struje zelo neenakomerno porazdeljene in vedno opazujemo določene podobe, kjer se vertikalni vetrovi, tvorci neviht, posebno močno razvijajo. Dvigajoči se zrak nad takimi področji, ki se z dviganjem neprestano ohlaja, se kmalu toliko ohladi, da se začne vodni hlapi zgoščati v kapljice, sestavne dele nastajajočega oblaka.

Samo po sebi je sedaj razumljivo, da se po vertikalnih vetrovih povzročeni oblaki tem močnejše razvijajo, čim vlažnejše je ozračje in čim hladnejše je v višinah. Čim vlažnejše je namreč, tem težje izplaveva nastajajoči oblak, če pa je v višinah hladno, je dvigajoči se zrak vedno toplejši od okolice in tako zaradi vzgona neprestano sili naprej v višave. Ob ugodnih vremenskih pogojih, ko je torej ozračje v višinah hladno (ko pade temperatura hitro z višino) in ko je tudi ozračje primerno vlažno, se lahko iz začasnega majhnega oblaka razvije močnejši nevihtni oblak.

kumulov (1. skica, cu), ki more doseči pri nas višine 10.000 m in več. Spodnje meje kumulov se navadno pojavljajo v višinah med 1500 in 2000 m, tako da dosežajo ti oblaki neverjetne debeline do 10.000 m. Omeniti je treba, da bistveno pripomore k tako močnemu razvoju nekaterih nevihtnih oblakov utajena toplota vode, zaradi katere se more povzpeti v poletnih dneh zrak v najkrajšem času od tal do ledenice mrzlih višin s temperaturami –40° C in manj!

V nevihtnem oblaku nagromadene množine tekoče in trdne vode zavirajo vertikalne vetrove navzgor, ki se morajo v velikih višinah, če dosepejo sploh tja, redno tudi še boriti s toplejšo okolico. Kmalu udarijo vode iz oblaka, ki spodaj grozeče zatemi nebo, kot silovit naliv, združen s točo, z grmenjem in treskanjem. Silovitost naliva vidno slabi moč oblaka, močnejši kumulov se preko kumulonimb (cb) suši. Oblak se začne sušiti predvsem od spodaj navzgor, najnižja plast oblaka — vodoravna podloga se dviga, zgoraj se pa oblak širi v vse strani ali v ono, kamor veje veter. Jakost nalivov z grmenjem.

lepo naslikano cerkev iz devetdesetih let prejšnjega stoletja. Približno v isti slog je bila pred nekaj leti prenovljena. Predmestje je obsegalo šempetrsko cesto, prav za prav samo do Kravje doline, zgornje Poljane, dolnje do gimnazije in Zaloške ceste z njivami na obah kranjskega železnice, preko Ljubljane, vsehvisi prisilno delavnico. Vse za njo so bile naše preje do štepanje vasi in Bizovika. Župnija pa je bila ena največjih, saj je celo smarogorski zvon pel čast in slavo patronoma sv. Petru in Pavlu.

Med župniščem in mežnarijo, v kateri je bila tudi šola, je bila ozka steza, po kateri si prišel na štiriogelni, s travo poraščen cerkveni, a od vojaške uprave najeti prostor za vežbanje. Rekli smo: Pred kasarno. Nasproti župnišču, onostran ceste, je še zdaj škofov dvorec, potem pa je bil vrt s širokimi vrati do Muhvičeve, zdaj Podbojčeve hiše. Proti severu od te hiše si prišel po stezi, mimo škofovih njiv na desni in potem na levi za zdajnjim vrtom, do kozolca dvojnika. Približno konec šarabonovega vrta je bil škofov svet predeljen s stezo. Skozl kozolec si prišel do kapelice, ki je stala ob sedanjih Prišojni ulici, kjer je še vedno, a so jo zaradi regulacije prestavili bolj na desno med Hafnerjevo in Marinkovo hišo. To je slavna potresna kapelica. K nji si prišel tudi mimo Meksike, kjer si v višini zdajnjega križišča pri šmartinski zavil na levo mimo gričevate sveta, kjer je zdaj Friškovec. Za cerkvijo vlogo, onkraj ceste, je bila na vogalu takratna Hočvarjeva hiša mitnica, kjer je pobiral belobradi gospod Lavrič, ki so ga klicali za »ajnemarja«, od prihajalcev v mesto trošarino, če so imeli kakšno tako blago. Mitničarji so jih že takrat silno vneti za svoj posel, zato jih, kakor policajev, niso preveč častili. Za Kramarjevo ali Dermastijevo kmedijo so

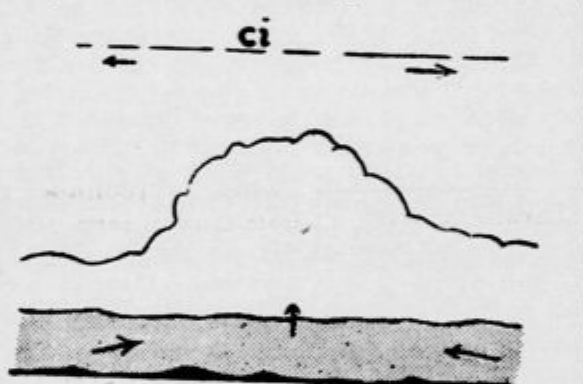
Centrale di tiro di una batteria contraerei — Strelno središče protiletalske baterije

njem in treskanjem hitro popušta in čez nekaj četrta ure ostane od prejšnjega mogočnega kumula na nebu le še nežni kristalen oblak cirrus (ci), razprostrirač se v višinah zgornje meje uničenega velikanca.

Če opazujemo razvoj nevihtnega oblaka od strani, opazimo, da postaja spodnja podloga vedno temnejše svinčeno sive barve in da sploščka kipe v nebo snežno bele glavice, ki omejujejo oblak ob straneh in na vrhu. Dokler so glavice ostrih oblik, oblak narašča, se veča in širi, ko pa postanejo motne — razmazane, je znak, da so v njem vertikalni vetrovi navzgor popustili in da niso več zmogni držati v zraku ogromnih množin tekoče in trdne vode.

Cesto se razvije v razpadajočem kumulov v kumulonimb (cb) nov kumulov (prim. 1. skico), čigar nastanek je v zvezi z zmrzovanjem t. zv. podhlajenih kapljic (podhlajene kapljice sestavlja podhlajena voda, to je tekoča voda, ki jo opazujemo pod izvestnimi pogoji tudi pri negativnih temperaturah), ki pri zmrzovanju oddajajo utajeno toploto. Bodimo torej previdni pri presoji bodočega vremena v nevihtnem dnevu in uvažujmo to možnost.

V spodnjem delu oblaka in pod njim se topi padajoči led in sneg. Za taljenje potrebno tališno toploto odvzema zraku, skozi katerega pada in ga izredno hitro ohlaja. S tem se nabere pod kumulonim-

bom v najkrajšem času mnogo zelo mrzlega zraka. Močno ohlajeni zrak začne odtekati v vse smeri in čisto povzroča vetrove viharnih jakosti.

Kot smo videli, potrebujejo toplotne nevihte za svoj nastanek močno segreta tla, drugače pa hladno in vlažno ozračje. Ti pogoji so hkrati združeni, kot so pokazala opazovanja, predvsem v onih toplih dneh, ko se zjutraj in v dopoldanskih urah pojavijo v višinah med 3000 in 5000 m enakomerno razprostrti oblaki (altostrati, alts), ki se navadno pretvorijo v najlepše ovčice.

Nevihte so povprečno vzete najmočnejše v popoldanskih urah, to je v času najmočnejše pripeke, zvečer pa prepletajo nebo navadno samo še ostanki neviht ciril ali pa visoki altostrati.

Razvoj frontalne nevihte pri prodirajočem hladnem zraku nam kaže 2. skica (naznačen je s črtkano črto, ki je obdana od dveh izvlečenih črt; ti dve črti naznačujeta nizke oblake — megle, ki jih povzroča mešanje hladnega in toplega zraka). Iz slike takoj razvidimo, da povzroča frontalne nevihte hladni val zraka, vrivajoč

se spodaj v tople in vlažne zračne mase. Topli zrak je tako prisiljen, predvsem ob prvem navalu hladnega zraka, k dviganju, s čimer povzroča več ali manj močne nevihtne oblake.

Frontalne nevihte se seveda lahko tudi tedaj pojavijo, kadar mrzli zrak miruje in zaradi svoje večje teže sili lažji topli prodirajoči zrak k dviganju.

Ker imamo pred seboj natančnejšo sliko, naj omenimo, da imajo skoro vse padavine svoj izvor v visokih kristalinih oblakih. Pred nastopom mrzle »fronte« (navalom hladnega zraka) imamo pri nas čisto deževno južno vreme. Padavine takega južnega vremena imajo vedno svoj prvi izvor v kristalinih oblakih (cirostrati, cr). Neznatne kristalne padavine se v spodnjih težkih južnih stratih (st) močno ojačujejo, kajti padajoče snežinke se na poti skozi oblak obdajo s kapljicami, ki se združijo v tem močnejše kaplje, čim gostejši in čim debelejši je spodnji oblak. Navadni nizki oblaki ne povzročajo sami od sebe padavin. Ker se kapljice ne morejo brez zunanje vzroke združiti v večje celote, so potrebni zgornji kristalni oblaki, kjer se kristali lahko neprestano večajo in zapuščajo zaradi povečane teže svoje prvotne višine.

Depresivne nevihte se lahko pojavljajo samo v središčih depresij, kamor doteka zrak od vseh strani, tako da je prisiljen k dviganju. Depresivne nevihte se odkljujejo po zelo pogostem bliskanju in po slabših a dolgotrajnejših padavinah.

Za zaključek naj navedemo še nekaj lastnosti našega nevihtnega vremena:

Nevihte se v drugi polovici junija najčesteje pojavljajo, a v decembru skoro izostanejo.

Toplotne nevihte se v mesecih novembru, decembru, januarju in februarju sploh ne pojavljajo, v oktobru in marcu pa le izjemoma.

Razpoloženje za nevihte narašča od zime do poletnega solsticija (22. junija), ko doseže svoje najvišje stanje. Od te dobe do zime zopet poljema, toda poljemanje je slabše kot naraščanje.

Najčesteje se pojavljajo nevihte v mesecih juniju (povpr. v 11-ih dneh), juliju (10), dalje v avgustu, maju, septembru, oktobru, aprilu, novembru, marcu, februarju, izjemoma pa v januarju in decembru.

Dr. M. Čadež.

Rdeči križ poroča

V polizdevalnem oddelku Rdečega križa, Ljubljana, Via Ariella Rea 2/II, naj se med uradnimi urami od 8. do 12. javijo: svojci Černe Andrejke, Kolan Josipina, zobotehnik Muhar Hinko, Pezdire Pepca, Slapar Franc.

Romane »Dobre knjige« dobiti po znatno nižji ceni, ako se na nje naročite. Naročnike sprejemajo v Ljubljani uprava naših listov v Narodni tiskarni in njeni inkasanti, v Novem mestu pa tamkajšnja podružnica naših listov. Iz drugih krajev se lahko naročniki prijavijo po pošti.

reči, prehitela ga je noč. Starši so bili strogi, in šiba je imela v hiši, ki je bila tudi šola, veliko oblast.

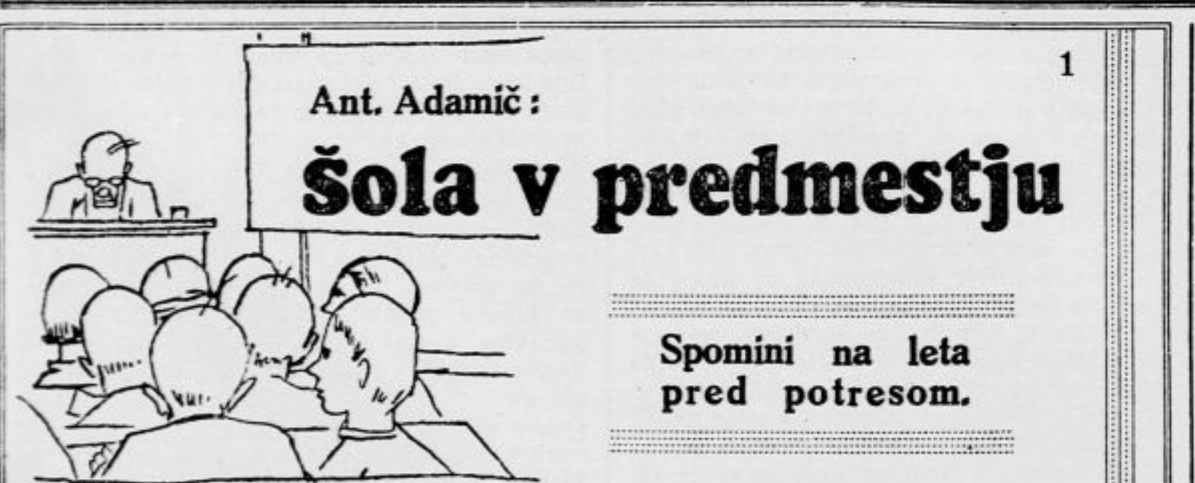
Postopal sem okoli vogalov, žvižgal, klical brate, sestre ter se delal, ko da sem že davno doma, pa sem menda prezgoden... Strogi red pa ni poznal hudih zakasnitve; opravičil te je samo prav tehten vzrok. Sprejem v kuhinji je bil odvisen od kako in s kakšnim glasom te je mati pozvala k večerji. Če sem se potepal do noči in je zadnelo po stopnicah: »Kje si spet bil, groba, a? me je zagomazelo po hrbtu. Šel boš pa me je zamrazilo, kadar sem čul zlogovati očeta: »Ali boš prišel ali ne! Jaz ti posvetim ti...« Glad in strah sta te prignala v kuhinjo, kjer si pod zaščito svojih komolcev pričkal ter odbil najhujše. No, kava in kruh sta hitro pobotala tiste bore klofute, da le ni bilo »štaberla« v bližini... O, kolikokrat sem ga res zaslužil! Mnogokrat pa tudi res niso utegnili misliti samo na nas; prezrli so zakasnitve, ker so jih trle hujše skrbi. Kadar je bilo še vse kaj bolj žalostnega in obupnega, se je čulo odpustajoče: »Vse bo mrzlo! Pridi!« Srce mi je kar poskočilo. Tudi noge; prestopil sem po dve, tri stopnice, in že sem potolažen sedel poleg lončka s sladko kavo.

Bog pomagaj, že pet, šest nas je takrat bilo, vsi smo samo jedli in kričali. Mati je garala vse dneve, prva je vstala, poslednja se podala k počitku. Prav redki so bili dnevi, ko se je smehljala. Bila je sicer stroga, resna, toda vedno otožna. Nekaj jo je težilo, bolelo, hudo mučilo. Markskatero jutro smo videli njene objokane oči. Če si jo vprašal, zakaj, je molčala. Zdelo se mi je, da nosi v srcu prav veliko bol, ki je pa nam otrokom noče ali pa ne more razodeti. In res bi je kot otroci v vsej globini ne mogli dojeti, kajti vsakemu ni usoda tako mila, da bi mu naklo-

Ant. Adamič:

Šola v predmestju

Spomini na leta pred potresom.

Pred cerkvijo sv. Petra mi je zastal korak. Ko sem se zagledal v kazalce na cerkveni uri, se mi je srce kar stisnilo. Res, da stoji klicaji časa na videz nepremično, toda... »Zabučale gore, zasumeli lesi, od mladost ti moja, kam si šla, o kje si...«

Ali naj odgovorim na vprašanje, če je tebi, meni kaj žal za zlato deško dobo, ki je to od takoli cerkve minila ko blisk? Odkritostno in prostodušno trdim, da nič, prav nič. Ali bi ti, Rudi Dostal, Krulc Rudi, Šmuc, Černetov ali škerjanov Franc pa tvoj brat Ančnik, Buh Pepe, Petročnik in Perovšek iz Žirovčeve hiše, sušteršič in Krakar, Klobičič, Lajoš in Langof, vsi in še drugi iz predmestne občesti, odgovorili drugače? Dvomim. Tudi oni, ki so samo še sence med nami, pritrjujejo molče. Pesniki pravijo, da je zorna mladost »zlata«. Mar zavoljo tega, ker brez premisleka primerjajo porajajočo se zavest s prvo žarečo zarjo jutrnega sonca? Zdi se mi, da taka primera šepa, kajti vse naše prve »zarje« so bile preprežene in

prepletene z zgolj mrzličnim razglabljanjem o ugankah in tajnah, ki so nas vsepovsod obdajale ko nebotični zid; da je bila naša pubertetna doba eno samo veliko iskanje in tipanje za ključ, ki naj bi čim prej odklenili vrata do zagonetk življenja. Za vsakim vogalom ali kamor koli si pogledal, vse povsod si uziel nerazumljive podobe, doživel neumljive dogodke, ali pa se ti je razgrnila resnica v tako porazni gotoliti, premnogokrat ostudni, da si se upri: »Ne, saj ni res, saj ni mogoče...« Kljub prizadevanju, da bi resnico spoznali, smo se od nje obračali... Toda življenje je bilo neusmiljeno, šlo je svojo večno pot. Zdaj se mi zdi, da držim v rokah molek s črnimi jagodami, ki mi polze med prsti. Tudi zastanejo in usta ne šepetajo več, tedaj pa mi pogled bežno uide po cvetočem vrtu. Smeh mi zadoni na ušesa. V skromnih presledkih je bilo pač tudi nekaj srečnih uric, ko je vsa duša pela in vriskala.

V župnijski pisarnici sv. Petra vidim nad desno pisalno mizo, na knjižni omari, prav

Kronika

* **Počastitev generala Martinata.** Po nagolu generala V. Rintelena je bil izročen vdovi generala Giulia Martinata, bivšega pomočnika italijanskih alpincev v Rusiji, red Viteškega križa I. in II. razreda, katerega je Hitler podelil padlemu generalu po smrti.

* **Smrt znanega umetnostnega zgodovinarja.** V Parizu je preminil umetnostni zgodovinar Louis Gillet v 67. letu svoje dobe. Bil je član francoske Akademije ter je napisal več studij o Raffaellu ter o Watteauju. Član francoske Aka. emije je bil od leta 1935. Francoski listi pripominjajo ob Gilletovi smrti, da je v francoski aka. lemi trenotno izpraznjenih 10 sedežev.

* **Sahovski turnir v Hietzingu končan.** Iz dunajskega nemškega dnevnika povzemo, da je bil zmagovalac na turnirju v Hietzingu Mariborčan Lešnik z 8 točkami. Udeležencev je bilo 12. Turnir je bil zaključen z brzoturnirjem.

* **Začetek počitniškega šolskega pouka po radiu.** V petek 2. julija ob 8.15 je bilo prvo radijsko predavanje za ljudsko šolo v selanjih počitniški dobi. Vsak ponedeljek in vsako sredo ob 8.15 in 9. uri dopolne bodo radijske oddaje za šolarje, ob petih pa oddaje za učitelje in šolske upravitelje.

* **Umrl je skladatelj Gennaro Napoli.** Iz Ščaplja poročajo, da je umrl v 62. letu svoje dobe nastavnik za kompozicijo na neapeljskem konzervatoriju Gennaro Napoli. Pokojnik je zložil več simfončnih pesnitev ter je bil za svoje glasbeno delo odlikovan z Bellinijevo nagrado.

* **3.500 otrok je odpotovalo v počitniške kolonije GILA.** V petek, 2. julija je iz Trieste odpotovalo v počitniške kolonije GILA 3.500 sinov padlih, pogrešenih in vojni ujetnikov ter sinov družin z mnogimi otroki. Otroke so porazdelili na 25 krajev, kjer bodo ostali del časa, da si popravijo v mestu zrahljano zdravje.

* **Derovi za pripadnike Oboroženih sil.** V Albaniji so začeli dne pripadnikom oboroženih sil razdeljevati darove, ki jih je poslal v Albanijo vodstvo fašistične stranke. Razdeljevanje se je vršilo v navzočnosti predstavnikov glavnega stana italijanske vojske polkovnika Brunetija in tajnika fašizma v Albaniji nar. sv. Piziranija.

* **Poročilo posojila v marcu.** Kakor poročila notranje ministrstvo v Rimu je bilo v mesecu marcu podeljenih 204 poročnih posojil v znesku 3.028.700 lir. Doslej je bilo podeljenih skupno 242.472 poročnih posojil v znesku 380.751.430 lir.

* **Smrt 100letnega moža.** V Beneacquetu pri Firenzi je umrl košon Luigi Clotoli, ki se je narodil 18. aprila 1842 ter je učkal na 100 let.

* **Lovska sreča.** Milanski lovec Anselmo Bracchi je na višavju Fobello ustrelil velikankega sokola. Roparica je merila z razpetimi krili v dolžino 2.10 m. — V Beuri pri Domolossoli pa je neki omdotni lovec ujel v past orla. Ko se je orlu približal, da bi ga snel iz pasti, se je ptica s takšno silo zagnala proti njemu, da jo je moral ustre-

liti. Lovec je nato preiskal okolico in odkril v skalovju gnezdo z orlčim, ki je bil najbrže potomec ujetega orla. Mladega orla je mož vzel iz gnezda in ga prinesel domov.

* **Neurje v Benetkah.** V torek 29. junija je razsajalo nad Benetkami silovito neurje. Posebno v Cansu Giudecca je razsajal silen veter z dežjem. Vihar je odtrgal tudi neko ribiško ladjo ter jo odnesel na odprto morje. Več mornarjev je zaradi silnega viharja poplaval v vodo, k sreči pa ni nihče utonil.

IZ LJUBLJANE

u — **Osebnostne izkaznice.** Opozarjamo, da je rok za vložitev prošnje za zamenjavo osebnih izkaznic potekel 30. junija za one, ki morajo imeti izkaznice, t. j. za moške od 15. do 50. leta, ter bodo oni, ki prošnje niso vložili, morali sami nositi posledice, če ne bodo imeli novih osebnih izkaznic. Poslovni čas za sprejemanje prošnje bodo zaključile poslovanje 10. julija. Do tega časa (tudi v nedeljo 4. t. m. od 8. do 13.) lahko predložite prošnje še oni, ki zadnje meseca junija zaradi prevelikega navela niso prišli na vrsto ali pa so bili zaradi boleznih ali drugega upravičnega razloga zadržani. Pač pa bodo odprte nove poslovalnice za mestne okraje onkraj kontrolne črte, a čas in kraj bo objavljen o pravem času.

u — **Viktor Cencić 60 letnik.** Včeraj je praznoval 60 letnico svojega rojstva odgovorni urednik »Slovenca« g. Viktor Cencić. Že mlad se je povelil novinarskemu poklicu. Iz Trsta, kjer je začel svoje časnikarsko delo, je odšel v Maribor, potem pa v Ljubljano, kjer je sodeloval pri urejanju ali pa sam urejal mnoge naše liste. Jubilanta odlikuje poleg neumorne delavnosti njegov lep značaj, ki mu je pridobil veliko prijateljev in spoštovalcev. Dolga vrsto let se udeležuje v Novinarskem društvu, kjer je že nad 10 let podpredsednik. Ob življenjskem jubileju želimo svojemu novinarskemu tovarišu, da bi dočkal zdrav in dobrodušen še nove življenjske praznike.

u — **Diplomirana** je bila za inženjera Kemije g. Anđ Ivančičeva iz Ljubljane. Čestitamo!

u — **Nova grobova.** Dne 2. t. m. je v splošni bolnici umrl po hudem trpljenju v 68. letu starosti g. Bečaj Anton, hišni posestnik iz Salezijske ulice 7. Pogreb pokojnika bo 4. t. m. ob 16 urah na pokopališču splošne bolnice na štepanjsko pokopališče. — Nenačlona je preminil v Domu za starejše TPD g. Franc Dolenc. Pokojnika so položili s večernim počitkom v domačem kraju. — Pokojnika naj bo čiranjen blag spomin, svojem pa izrekamo naše iskreno sožalje.

u — **Dež in sonce.** Z vremenom zadnji čas nismo nič kaj zadovoljni. Večkrat se je že obrnilo na boljše, pa se spet znova skisalo. Tudi v petek, ko je skoraj ves dan sijalo sonce, smo na večer dobili krake nali, ki je zlasti sušilce mrve vzejevolji. Ponoči se je zjasnilo in v soboto jutraj je sonce že kmalu posijalo skozi meglo. Dan je bil lep, kakršnih si želimo še več. Najvišja temperatura v petek čez dan je znašala 23,2 stop. C, najnižja toplota v soboto jutraj pa je bila 10,8 stop. C.

u — **O kralju naših gozdov, plemenitem jenu,** govori daljši članek v »Ponedeljku Jutra«, ki izide današnje nedelje popoldne. Zanimivi opis izpod peresa dr. R. M. je opremljen s tremi slikami. Dr. Fran Vatovec piše o »Zori slovenskega novinstva« ob stoletnici Bleiweisovih »Novic«. Vladimir Skrbnjak seznaja čitatelja z igračnim doživljanjem vloge. V galeriji »Moji ljudje« je tokrat imenitni portretiran gospod stric, upokojeni major. Dve lepi pesmi z ilustracijama sta vzeti iz »Moderne švanske lirike«. Feljton, domislje, upanika in pouk, kako vlagamo brez sladkorja — to je približno vsebina tokratnega »Ponedeljskega Jutra«. In seveda: najnovejša vojna, sportna in druga poročila.

u — **Zaščitne tablete zoper tifus** doli vsakdo, kdor se želi obvarovati pred nevarno boleznijo, vsako dopolne brezplačno v ambulanci mestnega fizikata v pritličju Mahrove hiše na Krekovem trgu št. 10. Ugotavljamo, da se prebivalstvo zelo poslužuje te ugodnosti ter v velikem številu prihaja vsak dan po brezplačne zaščitne tablete, ki jih je treba uživati na tešče, da zanesljivo učinkujejo.

u — **Domovinski urad mestnega poglavarstva** v ponedeljek in torek 5. in 6. julija zaradi snajenja prostorov ne bo posloval za stranke.

najdišče čudovitih reči, ki so jih zmetali skozi okna naši nekdanji, preljubi kranjski Janezi. Ves kraj za plotom, vsa ta deveta dežela je bila cerkovnikova last. Na tej zemlji je redil kravo. Ni treba poudarjati, da so nas vedno preganjali s travnika, še bolj pa z njive. S cerkovnikovim hlapcem smo imeli večne manjše ali večje praske. Ali je nam zavidal prazne koštrne škatle za sardine? Ali zavrne naboje za puške? Pa to je važno poglavje in samo zase.

Poleg šole je bilo gospodarsko posloplje, hlev, potem zid, za zidom gnojšče. Nekoliko dalje tri dvornice: cerkovnikova, naša, a tretja je bila od šole. Na koncu njih je bila še ropotarnica s streho, po kateri smo uhajali v senik nad dvornicami. Na to dvorišče je mrko, preteče zrio črno, zamreženo okno s prvega nadstropja vojašnice. Leva stran dvorišča je bila ograjena; majhna vrnila je zapirala pot na travnik in na že imenovano bogato najdišče pod vojašnico. Košat kostanj ob vrhu je zasenčil skoraj vse skupno dvorišče.

Ne, daleč ni segalo naše prvo obzorje. Držeč se za železne, suličaste drogove, smo se premikali na obzidku ograja s kratkimi kraki kakor žabe ter poskakovali. Sempetrska cesta je bila zapuščen in le malokdaj je po njej zdrdral voz; tudi pešci so bili ob delavnikih obdobja bitja. Bil smo pač v predmestju. Od železne sulice do sulice v ograji je bilo razdalje ravno za širino obraza, od uhlja do uhlja. Ali sem si zaželel življenja in hrupa v mestu? Prilil sem se, hotel sem ven, na ono stran ograje, da bi menda boljše videl, kako je na cesti. Fornil sem glavo skozi ograjo, jo, pa butica ni hotela in ne mogla več nazaj... Bilo je krika, joka, deranja, te-

KREMA ZA NEGO OTROK BABY-KOL MR. PH. J. KOLAR DOBI SE V VSEH LEKARNAH IN DROGERIJAH

u — **Personalno pravni ošek mestnega poglavarstva** v ponedeljek, torek in sredo, 5., 6. in 7. julija zaradi snajenja in silkanja prostorov ne bo posloval za stranke.

u — **Nedeljsko zdravniško dežurno službo** bo vršil od sobote do 20. ure do ponedeljka do 8. ure mestni višji zdravnik dr. A. H. in Marjan, Ljubljana, Korytkova ulica 18 — telefon 36-24.

u — **Najlepši spomin** — fotografska povečava, tudi po vsaki stari sliki. FOTO BEM, Ljubljana, Wolfova 6.

u — **Dentist Kovač Josip, Resljeva c. 6,** zopet redno sprejema.

u — **Mali gospodar-žegzo** obveščata svoje člane, da bodo izgotovljene kunje kože na razpolago njih lastnikom samo ta teden v četrtek in petek, dopoldne in popoldne v prodajalni Gallusovo nabrežje 32.

u — **Glasbena šola »Sloga«** priredi letošnjo V. produkcijo v ponedeljek 5. julija ob 18. uri v svoji glasbeni dvorani. Nastopijo gojenci pevškega in instrumentalnih oddelkov.

u — **Tschamba Fil** se v vodi ne opere in učinec ne izgine, ker ga koža že v najkrajšem času popije. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

u — **Dijaki-nje »rednih, strokovnih in meščanskih šol«** imajo ugodno priliko, da se med počitnicami dobro naučijo strojeplja ali stenografije, ki sta najvažnejša praktična predmeta, vsakomur koristna. Novi tečaj prične v ponedeljek dne 5. julija — Informacije in prijave dnevno: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.

u — **Žegzo** — Mali gospodar obveščata vse člane, da je bilo 2. julija t. l. zaključeno razdeljevanje krmil za junjski obrek. Krmila sama bomo delili počeniš s 5. julijem in sicer 1. teden 5. julija od št. 1-1000, drugi teden (12. julija) od 1001 do 2500, tretji teden (19. julija) od 2501 do 4000. Za vse dneve velja sledeči abecedni red: Ponedeljek A, B, C, D, E, F, G, torek H, I, J, K, L, sredo M, N, O, P, R, četrtek S, T, U, V, Z, Z. Kdor ne pride ob določenem času, mu krmila zapadejo. Vsač član doli pri prejemu krmil novo popisno polo, ki naj jo vestno izpolni in takoj odda v pisarno. Pri komur bo ugotovila kontrola, da je prijavil več živali kot jih ima v resnici, bo izgubil pravico do prejemanja krmil.

u — **Stenografski tečaj za začetnike** in napredne prične znova v ponedeljek, dne 5. julija. Korrespondenčno in debatno pismo. Brzopisne vaje po diktatu. — Učnina zmerna. Informacije in prijave dnevno: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.

KINO MATICA

Predstave: ob delavnikih ob 16., 18.30 in 20.30 uri; ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30, 18.30 in 20.30 uri

u — **Učite se strojeplja!** Novi poletni strojepljni tečaj — dnevni in večerni — (eno-, dvo- in trimesečni) se prične v ponedeljek, 5. julija. — Pouk je dopolne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Desetprstna učna metoda. **Specialna strojepljna šola:** Največja moderna strojepljica, raznovrstni stroji. — Informacije in prijave dnevno: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.

u — **Pouk modernih jezikov.** — Novi (Turški) trg 5. Instrukcije. Italija: učne, nemščine itd. se lahko hitro in praktično naučite v naših 3mesčnih počitniških tečajih. **Združen pouk slovene in konverzije.** Primerno za dijake in ostale, ki hočejo pametno izkoristiti čas počitnic. Dopoldanske, popoldanske in večerne ure po izbiri. **Začetek 7. julija.** Honorar nizek. **Prijave dnevno od 8. do 12. in od 14 do 16. ure.** Novi (Turški) trg 5. Instrukcije.

u — **Če Vas zanima step-ples,** se ga lahko naučite. Poučuje ga Pogačar Drago, solist opernega baleta. Prijave: Mestni trg 13 ali gimnastična šola, Nunska ulica 3, pritličje levo.

u — **Počitniški tečaj za tuje jezike** v središču mesta pri Trgovskem učnem zavodu, **Kongresni trg 2,** prične dne 7. julija. Čas pouka po želji v začetnih in naprednejših

oddelkih. Najuspešnejša učna metoda, istočasno otvarjamo nove tečaje knjigovodstva in stenografije za začetnike in sposobnejše. Informacije in vpisovanja dnevno do 19. ure.

u — **»Svetnik«** je najboljšo delo italijanskega pisatelja Antonia Fogazzare, ki ga imenujejo »italijanski Tolstoj«. Bavi se z vprašanji vere in cerkve, ki jih pokaže v polobi tajnstvenega reformatorja Giovanna Salve. Salva je globoko krščanski duh, ki prihaja navzkriž s Cerkvijo. Dejanje vsebuje silno sugestivno moč in veže pozornega čitatelja do zadnjega. Roman je preveden v vse svetovne jezike in ga štejejo med reprezentativna dela novejšje italijanske književnosti. — V slovenskem prevodu je izšel »Svetnik« v založbi Tiskovne zadruge v Ljubljani, Šečenburgova ulica 3.

Z Gorenjskega

Nagrada za dober uspeh pri učenju n'mščine. Udeleženci nemških tečajev iz Smlednika so bili zaradi svoje pridnosti pri učenju povabljeni na gledališko predstavo v Celovec. Na kolodvoru je goste sprejel pooblaščenec za jezikovne tečaje dr. Lukas, ki se jim je med kosilom zahvalil za pridnost. Popoldne so si gojenci ogledali znamenitosti mesta in so napravili kratek izlet na Vrbsko jezero. Po večerji so bili gostje povabljeni v gledališče.

Gorenjska dekleta v šolskih taboriščih. »Völkischer Beobachter« poroča iz Kranja, da je letos obiskovalo sportna in šolska taborišča že okoli 600 gorenjskih deklet. Pred kratkim je bil zaključen tečaj za voditeljske pripravnice s 152 udeleženkami v Mozbühlu pri Spitalu.

Tekstilne trgovine so bile dva dni zaprte. Gorenjski tednik poroča, da so bile tekstilne trgovine na Gorenjskem zaradi prijave blagovnih zalog dne 2. in 3. julija zaprte.

Gost Hitlerjeve mladine. Gorenjsko je obiskal poročnik Axmann, odlikovan z viteškim križcem, ki je bil gost Hitlerjeve mladine Na Jesenicah sta ga pozdravila župan dr. Klein in vodja radovljanskega okrožja. Po ogledu tovarne se je Axmann odpravil v Gozd Martuljek, kjer je obiskal učiteljske. V Kranjski gori so ga pozdravili mladeniči in dekleta iz Berlina, ki jim je govoril o frontnih doživljajih. Tudi v Dovju-Mojstrani si je ogledal taborišča Hitlerjeve mladine. Povsod je mladina obljubila zvestobo Hitlerju.

Solanje žen. V Kranju je bilo nedavno solanje žen za celične in blokovne voditeljice s predavanjem okroglega šolskega vodje Lillanga. Pri tej priliki je prebrala ga. Horakova dve pismi s fronte, kjer je izražena zahvala in priznanje kranjskim ženam za vojaško oskrbo.

Spodnje Štajersko

Speminska p'ošča Petru Roseggerju. V okolici Mürrzuschlaga so v »Nebesi«, ki jih je odkril Peter Rosegger in kamor je rad zahajal, odkrili štajerskemu pesniku spomniško ploščo. Svečanosti se je udeležilo okoli 2000 ljudi.

Nastopno predavanje prof. Sarie v Gradcu. V sredo je imel dr. Balduin Sarja na graškem vseučilišču nastopno predavanje o Rimu in jugovzhodu v starem veku. Po pozdravnem nagovoru prof. Maulla se je prof. Sarja zahvalil graški univerzi, da mu je dala možnost pouka na domači visoki šoli in nadaljevanja raziskovanj.

Celjska cinkarna slavi svoje delavce. Na obratnem apelu v celjski cinkarni je bilo za dolgoletno zvesto službovanje odlikovanih 50 delavcev. Po otvoritvenem govoru inž. Grafenauerja je navdajal zasluge jubilarov prokurist Wezereck. Zlasti toplo priznanje je izrekel višjemu mojstru Francu Mastnaku, ki je praznoval svoj 50letni delovni jubilej. Mastnak in starejši jubilarji so prešli iz rok zastopnika »obratovodje« diplome in častna darila, nagrajeni pa so bili tudi drugi jubilarji dela.

Planinski jubilej. Mariborski dnevniki poročajo, da je bil zadnje nedelje 53letni krojaški mojster Jožef Čepuš petdeset let na Hohešchwabu. Čepuš je po rodu iz Laškega in je več let bil zaposlen v Celju, Ljubljani in na Fiumi. Že od mladosti je navdušen planinec. Po prvi svetovni vojni se je osamosvojil in začel svojo obrt v Gradcu.

Pri prvi cestni zbirki Rdečega križa v soboto in nedeljo je bilo na Spodnjem Štajerskem zbranih 286.500 mark. V primeri s prejšnjim letom se je zbirka dvignila za 19 odstotkov. Vodi ljubomersko okrožje, kjer so letos nabrali 14.500 mark, v primeri s prejšnjim letom 45 odstotkov več. Ostala okrožja so darovala: Celje 85.000 mark, Maribor-okolica 35.000, Ma-

ribor mesto 70.000, Ptuj 44.000, Brežice 25.000 in Trbovlje 13.000 mark.

Ugodna zamenjava. Ko sta se 49letni mizarski mojster Anton Sajko in njegov 38letni pomočnik Franc Tillingar iz Maribora vracala okoli polnoči proti domu, sta v temi opazila, da se plazi ob hišnih nekih žival. Sajko je mislil, da je jež in ga je hotel prijeti. Toda v tem trenutku ga je 30 cm dolga žival — ogromna polgana ugriznila v roke. Tudi njegovega pomočnika, ki je priskočil na pomoč, je podgana ugrizla na obeh rokah, vendar se mu je posrečilo, da jo je ubil. Sajko in Tillingar sta morala poiskati zdravniško pomoč.

Do smrti se je opelkel. Kurjač Rochus Streni iz steklarne v Rogatcu se je prdelu tako hudo opelkel, da je kmalu po prevozu v bolnišnico umrl.

Padajoče drevo ga je do smrti pobilo. 40letni lesni delavec Ivan Taustner iz Su Ivanja je bil zaposlen pri podiranju dreva. Nenadoma je nastal hud vihar, ki je izruval s korenino vred debelo bukev, ki je Taustnerja pokopala pod seboj. Dobil je tako hude poškodbe, da je na kraju nesreče izdihnil.

Iz Hrvatske

General Begić odlikovan. Ob nedavnem obisku bolgarskega pravosodnega ministra dr. Konstantina Partova v Zagrebu je bil odlikovan državni tajnik general Vilko Begić z velikim križem za vojne zasluge, ki mu ga je podelil kralj Boris.

Nemško-hrvatski gospodarski sporazum. Nemški listi poročajo, da je bil na nemško-hrvatskih gospodarskih pogajanjih, ki so bila od 18. do 30. junija v Zagrebu, v vseh vprašanih dosežen popoln sporazum.

Hrvatsko vojaško odposlanstvo v Nemčiji. Na poziv vrhovnega poveljnika nemških oboroženih sil je prišlo v Nemčijo hrvatsko vojaško odposlanstvo v svrhu proučevanja prosvetnih in vzgojnih ustanov v nemški vojski. Najprej so se odposlanci pod vodstvom podpolkovnika Mirmiča in polkovnika Javora mudili v Berlinu, od koder so odpotovali v München, od tam pa bodo šli še na Dunaj, kjer bo zanimiva vojaška prireditve za hrvatske ranjence in vojaške, ki so na vezbanju v Nemčiji.

O hrvatskih letalcih na vzhodnem bojišču in o njihovih uspehih je že pisalo ugledno zvezniško časopisje. Tudi nemško letalsko glasilo »Der Adler« ima v številki z dne 15. junija daljši članek o hrvatskih junakih zraka. Članek je izpod peresa vojnega dopisnika Hansa Chrbota, ki je imel razgovor s hrvatskim letalskim atašejem nadporočnikom Doljanskim. Navedena so številna hrabra dejanja, ki so jih izvršili Hrvatje na vzhodu, nem bojišču. Imenoma navaja pričelo majorja Graovca, ki je lani junjsko padel, potem poveljnika hrvatskih lovskih letalcev podpolkovnika Džala, ki se je na čudovit način rešil iz poškodovanega letala, dalje poročnika Galica, ki je s 36 letalskimi zmagami najuspešnejši hrvatski lovec, in nazadnje poveljnika hrvatskih borbenih letal podpolkovnika Mike. Celotna bilanca udeleževanja hrvatskih letalcev na vzhodnem bojišču naj bo označena s tem, da so opravili 4500 poletov in sestrelili več kakor 100 sovražnih letal.

Povratek zagrebškega župana. V nedeljo se je vrnil v hrvatsko prestolnico s svojega poto po Slovaški in Madžarski župan Ivan Werner. Na poti je bil 12 dni.

Nastop hrvatskih akademikov v Berlinu. Preteklo nedeljo je bila v dvorani kina Kapitoll svečana prireditve društva nemških in inozemskih vseučiliščnikov iz Berlina. Na prireditvi so nastopili predstavniki raznih evropskih narodov in pokazali kulturni napredek svojih dežel. Akademike je obiskal med drugimi tudi hrvatski poslanik in opolnomočeni minister pri nemški vladi prof. Stjepan Ratković. Izmed Hrvatov so nastopili pisatelj Ana Roje in Oskar Harmsot ter Zdenka Horvatova, ki je pela arijo iz »Era z onega sveta«.

Jubilejna skupščina »Kola«. V ponedeljek je bila v prostorih »Kola« 80. redna skupščina, ki so se je udeležili mnogi člani. Podpredsednik dr. Dujmović je v otvoritvenem govoru orisal postanek in razvoj pevškega društva, ki je lani imelo tudi umetniško proslavo svojega jubileja. Podrobno je nato govoril o lanskoletni turneji po Nemčiji. »Kola« je s 86 pevci in pevskami obiskalo številna nemška mesta in priredila koncerte. Nastopilo je tudi v berlinski radijski postaji, kjer so bile posnete tudi gramofonske plošče. Na koncu skupščine je zborovalce pozdravil predsednik dr. Mihovil Katanec, poudarjajoč, da je bila proslava »Kola« takšna, kakor so si jo želeli člani.

nila ljubečega očeta. Prav zgodaj je izgubila tudi mater. Ko je postala mati sama, je vso skrb in ljubezen v nedopovedljivi meri posvetila svoji deci. Za to svojo veliko ljubezen pa ni terjala od nas ničesar drugega, kakor da se ravnamo po nauku: »Spoštuj svoje starše!« V tiskih in potrebi se nas je spominilo sorodstvo ter nam priskočilo na pomoč. Prav zelo ver na in bogobojna kajrati ni vedela, kako bi se dostojno zahvalila, zato smo se morali v molitvah spomniti onih, ki so mislili na nas. Kolikokrat je že na koncu rožnega venca zatrepetal njen glas:

»Za poznane in nepoznane dobronike še en očenaš...«

»...amen.« smo odgovorili ter se pokržali.

Zdaj pa naj grem za svojo zarjo, za prvim žarkom, ki sem jih zaznal z očmi. — Svetega Petra cerkev je imela še staro obzidje. Ograja z vzdanimi, redkimi spominskimi ploščami — tu je bilo nekdanje pokopališče — je segala vzhajajoč od vojašnice do Zaloške ceste, kjer se je v pravem kotu tik te ceste nadaljevala do sporedno s šolo ali mežarijo. Ta zid je imel ob Zaloški cesti obokana, enokirana vrata, v pročelju pa visoko, železno, suličasto ograjo na kamenitem podstavku. Prav tako železne, same nekoliko višje so bile vhodne duri v predvorju cerkve, ki je imelo do srednjih in desnih cerkvenih vrat po tleh ploščadi iz kamna, kakor jih je imela tudi ploč iz mežarije do cerkve. Na desno in levo od te ploščadi je bila mehka, kakor svilena trata, kjer smo prebili velik del svoje neboljane mladosti. Se niže od dreme trate je bil z lesenim plotom zgrajen velik travnik, do zidovja vojašnice pa njiva — končni cilj premnogih naših želja, skrivnostni kraj, slavno iskališče in

kanja na vse strani, dokler ni prišel cerkovnik z mogočnim brunom, ki ga je zataknil v železne klešče tik nad glavo ter jih razmaknil. Tak je bil moj prvi polet v svet.

Drugi moj izlet pa je bil že bolj tvegani. Kar po cesti, naravnost za nosom, sem jo ubral, nazaj pa nisem znal. In kako daleč sem zasel! Noga mi je zastela v neki prečni, mrakotni ulici. Strah mi je planil v koščice. Ker sem sredi ceste vokal za materjo in jo klical, me je vprašala neka ženska, čigav sem. Hm, čigav... »Kakšen pa je kraj, kjer si doma?« me je spraševala. »Pred cerkvijo...« spred ograje,« sem ihtel. Prijela me je za roko ter me za lučja daleč popeljala nazaj k zaskrbljeni materi. Prav resno trdim, da tudi moji nadaljnji izleti po mestu skoraj niso presegli obzorja domačega zvonika.

Čustven sem in tudi verujem v enega samega Boga, toda pobožnjak nisem bil nikoli, rajši dvomilivec. Res je samo, da ni moči nikogar prisiliti, da veruje, pač pa, da moli. Otrok se mora pokoriti. Če lepo in pridno ne moli, ga kaznujejo. Vera je zanj postranska stvar. Verovati je je učila mati in zato morala verovati. Prisiljena stvar pa ni nikdar dobra. Zato sem se kaj rad potuhnil, kadar sem zaslišal povelje: »Hitro, v cerkev k maši!« Ne ravno ob delavnikih in že na vse zgodaj, pač pa smo morali v cerkev vsaki nedeljo k glavnji, peti in najdaljši maši ob devetih, popoldne pa še h krščanskemu nauku in litanjam.

Klop za nas otroke na koru je bil brez naslonjala in na levo od orgel, tik registorov. Nagneti smo se na sedež ter kulkali skozi izrezljane, baročne rozete pred oltar. Očetov, četudi je bolj navidezno nad-

zor nad nami, nam ni bil nikdar kajsi preveč všeč. Prav iz srca smo zavidali one tam spodaj pod korom, ki so se brez skrbi in kakor so hoteli, prerivali sem ter tja. Komur ni bilo kaj prav ali po volji, se je kar obrnil in šel iz cerkve. Glej jih, kako se ves čas motajo, rignejo, zdaj sem, zdaj tja, silijo notri, drugje ven... A mi? Mi pa smo bili kakor priklenjeni na klop; še po pevcih in pevkah onkraj orgel se nismo smeli ozirati. Ali pa, da bi smeli vsaj na meh pritiskati! Ne, ampak lepo mirno ko miške smo morali čepeti in zreti doli med ljudi ter pred glavni oltar. Ah smo molili ali ne, zato se čee ni brigal; vestno je dajal samo svojim pevcom znamenja in bil zatopljen v svečano orgljanje. — Dajal je tudi v našem imenu Bogu čast in slavo.

Dolgočasli smo se tako, da smo kar zdelali. Ha-a, ali je bilo to greh! Ščipali smo se in se drezali, se pačili ter premagovali smeh, ki te najbolj draži, kadar je prepovedan. Najrajši sem obdvoval pisane podobe na obzku cerkvene ladje, ki so precej skrivnostne. Zdelo se mi je, da ima gore na desno, temnopolta, zamaknjena kraljica noge povezane v nekakšno belo vrečo. Strašno živ se mi je zdel zeleni zrnaj, na katerem samodopadljivo sedi ponosna in bujna Sibila. Ali pa turški jezdec s turbanom na glavi! Kadar sem zrl na križanje sv. Petra, ki ga tako nazorno postavljajo na glavo, je še meni udarjala kri v glavo; trpel sem z njim, a se hkrati veselil, da ne živim tudi jaz v tistih poganskostih in zverinskih časih, ko so morali kristjani za sveto vero dajati svoje življenje. Posamezni liki sodnega dne nad glavnim oltarjem so mi vzbujali kar mo

Stroji

Pisalni stroj,
novo, popolnoma nov, vendar
je iz starega materiala, pro-
dam. Grovca, Kolodvorska 8.
11180-29

Pisalne, računske in
druge pisarniške stro-
je prodaja in kupuje
trgovka
'MERCEDES'
Františka ul. 10,
dvoršče

Čevljarški stroj
cilinder, Singer in tri
poltonske harmonike pro-
dam. Rožna ulica 37.
11144-29

Elektromotor,
dobro ohranjen, 220-380 V,
3 KS ali več, kupim, Ivan
Šiška, Ljubljana, Pasticinje-
va 4.
11088-29

Stružnico,
rabljeno, 1,75 m stružne
dolžine, z vgrajenim mo-
torjem, prodam. Zaloška
cesta 30.
11100-29

Šivalni stroj Pfaff,
pogrešljiv, prodam. Reslje-
va 30, podprilicje.
11103-29

Vrtalni stroj
do 15 mm, najmodernejše
konstrukcije, z vdelanim
elektromotorjem, tovarniško
nov, prodam. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Pr-
vorstven izdelek«. 11070-29

Šivalni stroj,
pogrešljiv, z okroglim čol-
ničkom, boljša znanika, se
prodaja. Verstežek, Trzova,
Mandelčeva 1, II. 11072-29

Pisalni stroj,
brezhiben, kupim. Ponud-
be na ogl. odd. Jutra pod
»Brez posrednika 18.156«.
11075-29

Šivalni stroj
Singer, dobro ohranjen,
prodam. Naslov v ogl. odd.
Jutra.
10912-29

Kosilni stroj
z rezervnim rezilom, in po-
dobno stanju, kupim. Po-
naučite na ogl. odd. Jutra
pod »Kmetovalce«. 10985-29

Šivalne stroje
stalno kupuje trgovina
»Oglede, Mestni trg 3,
vhod skozi vežo. 11004-29

Šivalni stroj
pogrešljiv, šiva naprej in
nazaj, izvrstno ohranjen kot
nov, prvovrstne znanke,
prodam. Naslov pove ogl.
odd. Jutra.
11002-29

Krožno žago
(cirkularno) prevozno, za
krajnje drve, kupim. Ponud-
be na ogl. odd. Jutra pod
»Žaga«. 11224-29

Šivalni stroj,
dobro ohranjen, prodam.
Jezeršek, Šmartinska 21.
11120-29

Kupim lokomobil
60 do 80 HP. Naslov v ogl.
odd. Jutra.
11237-29

Pisalni stroj
»Remington«, No. 7, prodam.
Naslov v vseh posl. Jutra.
11253-29

Šivalni stroji:
Singer, Pfaff, Gritzner, Dür-
kopp, Adler, Neelch, pogreš-
ljivi, ugodno napravljeni pri
»Triglava, Resljeva 16.«
11297-29

Dva motorja,
125 in 350 cm najboljši
znanke, v odličnem stanju,
poceni naprave. — Šuštaršič,
mehanična delavnica, Blei-
weisova 13.
11215-29

Šivalni stroj
Singer, malo rabljen, prodam.
Naslov v vseh posl. Jutra.
11266-29

Šivalni stroj
Singer, pogrešljiv, prodam.
Dolenjska 19-1. 11000-29

Šivalni stroj
pogrešljiv, z okroglim čol-
ničkom, dobro ohranjen,
kupim. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Dobro
stroje«. 11016-29

Pletilni stroj

št. 8, prodam. Petkovskova
ulica 24, Vrhnika.
11009-29

Več komadov
stružne, serpnj, serpnj, naj-
modernejši iz Milana za
košnjo dobro pri Ileršič
Ljubljana, Rimska 13.
10701-29

Gradbene stroje
metalne drobilice, dvigala,
— Loro & Paršini, Milano.
— Dobavila takoj reprezent-
tant: Gustav Levičar, Med-
vedova 14.
2431-29

Izgubljeno

Amethyst
se je izgubil iz zapustni-
ce. Najdite! Dobi polno
vrednost za vrniti v ka-
ma v pisarno Šumi.
Gradišče 9/I. 11142-28

Moško svileno rut.,
zeleno-bejo, pikčasto,
sem izgubila pred tremi
tedni. Ker mi je drag
spomin, prosim najdi-
te, saj jo odda proti
dobri nagradi v pisarno
Stepič, Tržna ulica 6.
11153-28

Gospodična,
ki je v soboto jutraj v
oglasnem oddelku »Jutra«
dvignila ovojček, se na-
proša, da ga takoj istam
vrne, ker je dobro znana.
11102-28

Naočnike
sem izgubil v bližini Sta-
diona. Vrniti jih proti na-
gradni v trgovini Flovar, Ci-
ril-Metodova 92. 11105-28

Usnjeno rokavico,
svetlozrjav, levo, sem izgu-
bila. Najdite! Prosim, da
jo odda v ogl. odd. Jutra.
11068-28

Dežna pelerina,
temnomodra, se je izgubila
v tramvaju. Najdite! Naj
jo proti nagradi odda v
ogl. odd. Jutra. 11168-28

Pridelki

SUHE GOBE
kupujem po najvišjih
dnevni cenah

M. Geršak,
LJUBLJANA,
Prečna ulica šte. 4

Suhe gobe
kupuje po najvišji dnevni
ceni trgovka Slamič v Ljub-
ljani. 10972-33

Seno
kupi Lavrenčič & Co., Ljub-
ljana, Vošnjakova 16.
11256-33

Deteljo v Zalogo
prodam. Vprašati Šimeno, Se-
lenburgova 1. 11270-33

Obri

Popravila punč
in garderobo izvršuje
Bricej, Mestni trg 10/I.
11153-30

Informacije

Vozovnica
za Beograd, ugodno na-
prodaj. Naslov v ogl.
odd. Jutra. 11158-31

Eksp. psihografolog
S. Potemkan rešuje vsa vpra-
šanja, tudi osebno. Rokopis,
datum rojstva in 90 list, po-
šiljite na ogl. odd. Jutra pod
S. Potemkan. 11199-31

Opozorjam
pred nakupom 4 kolesnih gu-
mi plaščev in 4 zračnic. —
Kdor mi javi naslov dobri le-
po nagrado. Ulica 3. maja 1.
pri blizniku. 11214-31

Sadje

Konzervirajte sadje
in zelenjavo s praškom »Sa-
din«. Drogerija KANC, Židov-
ska ulica 1. 10546-34

Glasbila

Elektr. gramofon
naprave. Miheč, Kavčičova
18. 11178-26

Šolska vijolina,
izborne izdelave in glas
z lokom in škatle se ugodno
prodaja. Naslov v vseh posl.
Jutra. 11187-26

Klavir. harmonika
z 36 basi in 2 registra,
popolnoma nova, ugodno
naprodaj. Naslov v ogl.
odd. Jutra. 11161-26

Gramofon,
salonski, ameriški, v ze-
lo dobrem stanju, prodam
po ugodni ceni. Naslov v
ogl. odd. Jutra. 11078-26

Kupim citre
dobro ohranjene. Naslov v
ogl. odd. Jutra. 10945-26

Kupim pianino
dobro ohranjen. Ponudbe
na ogl. odd. »Jutra« pod
»Pianino«. 10986-26

Glasb. instrumente
prodam: odlični harmonij
znanke Foerster, klavirsko
harmoniko dansko-nemške
znanke in diatonično har-
moniko (Hohner) s polto-
ni. Via Vittorio Emanuele
št. 21 (prej Bleiweisova).
10997-26

Elektr. gramofon
z vdelanim ojačevalcem,
zelo dober, prodam. Na-
slov v ogl. odd. Jutra.
11230-26

Klavir. harmoniko
80 basov, 1 reg. prodam. —
Lepodvorska ulica 3. dvorišče,
stopnica. 11274-36

Klavir. harmoniko
poceni prodam. Homan Ela,
Šv. Petra c. 81. dvorišče, le-
va veža. 11273-36

Kupim gramofon
in plošče proti dobri na-
gradni. Šuštaršič, meh. delav-
nica, Bleiweisova 15 (Figovec,
levo dvorišče). 11264-36

Šolsko violino
dobro ohranjeno, prodam.
Naslov v vseh posl. Jutra.
11050-26

Koncertno violino
staro, mojstrski izdelek —
prodam. Klemenc, Grohar-
jeva 21. 11058-26

Rabljene gramofone
in plošče zopet kupuje po
zvišanih cenah trgovka »Eve-
reste, Prešernova ul. 44.
286-36

Živali

Kozica,
stara 8 tednov, se prodaja
Celjska ul. 13. Bežigrad.
11140-27

Breje zajke,
eventuelno tudi nekaj
mladičev, ugodno pro-
dam. Trstenjakova 7 (Be-
žigrad). 11160-27

Koza-mlekarka
in kozica mladica na
prodaj. Fužine št. 3.
11166-27

Koklo z mladiči,
posamezne mladice koklo za
valjenje, valilna jarka, pe-
semške peteline. Stalica —
prodam. Vič-Glince. Čumrove
št. 6. 11197-27

Prodaj:
psa čuvaja, volčjaka, star-
ost 10 mesecev. Novak,
Moste, Ribniška 7. 11061-27

Kozice čiste pasme,

tri mesece stare, prodam.
Maistrova 14. 11127-27

14 piščancev,
tri tedne stare, in koklo
prodam. Ulica na grad 11.
11085-27

Plemenske ovčjačke
sive in bele, prvovrstne,
obrejene, in šestdelno
kunenico prodam. Rutar-
jeva 9, od 13 do 14.
10992-27

Volčjaka,
dobrega čuvaja, prodam.
Galetova ul. 10.
11248-27

Tri mlade osle
in 9 oselov vpreg, prodam.
V hlevu pri gostilni »Leva«.
11201-27

2 plemenski kózi
prodam. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 10991-27

Angorei
(samice, mladici, samci),
ugodno naprodaj. Tavčarje-
va ulica 1-II. 11018-27

Zenitve

Mlad gospod
visok, izobražen, z eks-
trazno, želi poznanstvo za-
raditi zenitve z visoko čno-
lasko do 23 let. Slika za-
željena, diskrecija zjamčena.
Ponudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Sreča 1943«. 11024-25

Razno

»Čistimadež«
»Smachiatore«
se je za čiščenje oblek
izkazal za najboljšo
sredstvo, ker čisti hitro,
temeljito in ne pušča
krogov. Zahtevajte v
vseh trgovinah in dro-
gerijah. Navodilo upora-
be je na steklenici.
Glavna zaloga »PETRO-
NAFTA«, Ljubljana Ci-
ril-Metodova 35 a. Telefon
38-90. 10297-37

Prevodi, prošnje,
prepiši, razmnože-
vanja, informacije
»SERVIS BIRO«,
Šelenburgova ul. 4
tel. št. 2109

TEL. 2951

DRVA
PREMOG
IV. SCHUM
COLOMBIJA
CISTIA

in Františkanska 10

PREVODI
IN VLOGE
v italijanski

PISAERNA
L. VOLČIČ
Knafljeva 13

Prodaj:
psa čuvaja, volčjaka, star-
ost 10 mesecev. Novak,
Moste, Ribniška 7. 11061-27

Prodaj:
psa čuvaja, volčjaka, star-
ost 10 mesecev. Novak,
Moste, Ribniška 7. 11061-27

Prodaj:
psa čuvaja, volčjaka, star-
ost 10 mesecev. Novak,
Moste, Ribniška 7. 11061-27

Prodaj:
psa čuvaja, volčjaka, star-
ost 10 mesecev. Novak,
Moste, Ribniška 7. 11061-27

Prodaj:
psa čuvaja, volčjaka, star-
ost 10 mesecev. Novak,
Moste, Ribniška 7. 11061-27

Prodaj:
psa čuvaja, volčjaka, star-
ost 10 mesecev. Novak,
Moste, Ribniška 7. 11061-27

Prodaj:
psa čuvaja, volčjaka, star-
ost 10 mesecev. Novak,
Moste, Ribniška 7. 11061-27

Prodaj:
psa čuvaja, volčjaka, star-
ost 10 mesecev. Novak,
Moste, Ribniška 7. 11061-27

Prodaj:
psa čuvaja, volčjaka, star-
ost 10 mesecev. Novak,
Moste, Ribniška 7. 11061-27

Prodaj:
psa čuvaja, volčjaka, star-
ost 10 mesecev. Novak,
Moste, Ribniška 7. 11061-27

Prodaj:
psa čuvaja, volčjaka, star-
ost 10 mesecev. Novak,
Moste, Ribniška 7. 11061-27

Prodaj:
psa čuvaja, volčjaka, star-
ost 10 mesecev. Novak,
Moste, Ribniška 7. 11061-27

Prodaj:
psa čuvaja, volčjaka, star-
ost 10 mesecev. Novak,
Moste, Ribniška 7. 11061-27

OGLASJEVA

ANICA
RISBE ROMAN BESIDLO-TORJUGOMUR

Ta dan je bila lovcem sreča zelo ne-
mila. Ves ljubi dan so se gnali za div-
jadjo, ujeli pa niso skoraj nič. Ko se je
zvečerilo, so imeli tako malo plena,
kakor še nikoli doslej.

»Kaj naj to pomeni?« so govorili med
seboj. »Saj nismo nič slabše lovili kakor
lovimo drugič! In divjadi tudi ni
bilo manj! Tu ima prav gotovo sam zlo-
deji prste vmes!«

Tedaj pa je zatrobil lovski rog in lovci
so se začeli zbirati, da odrinejo proti
domu...

PILARNA
I. FIGAR
Vošnjakova 12
Izdelovanje in popra-
vilo vsakovrstnih pil
in raspel
STALNA ZALOGA!

IMMINENTE - PRIHODNI SPORED
al Cine - v Kinu UNION

Un forte dramma che vi commuoverà
Pretrsljiva drama

La voce del sangue
GLAS KRVI

Premiato alla XI Mostra Cinematogra-
fica di Venezia — Film nagraden na
XI. beneški filmski razstavi

Con — Igrajo:
ROBI RAPP **LEOPOLD BIBERTI**
PETRA MARIN

Regia di
Režija: **EDMUND HEMBERGER**

Produzione - Produkcija: **Gottard Film**
Esclusività - Izposojevanje: **Lux-Film**

FRANC DOLANC
nameščeneec T. P. D. v Hrastniku

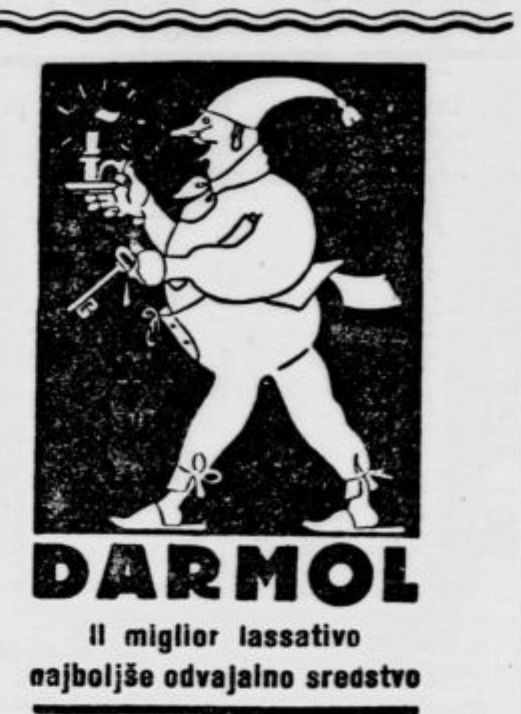
Pokojnika bomo ohranili v lepem in častnem spominu.

Eichtal, Ljubljana, dne 3. julija 1943.

ZALUJOČI OSTALI

IŠČEM GARSONIERO

eno ali dvosobno opremljeno ali prazno sta-
novanje, envetelno opremljeno sobo z upo-
rabo kopalnice pri boljši družini. Po mož-
nosti v centru, z vso oskrbo, živila dam
sam, deloma tudi za družino; plačam šest
mesecev naprej. Ponudbe pod »Domačine«
na oglasni oddelek Jutra. J-783-I

DARMOL
Il miglior lassativo
najboljše odvajalno sredstvo

POŠILJKE
IZ ITALIJE

v Ljubljansko pokrajino Vam
najhitreje in najceneje dostavi
mednarodna transportna tvrdka

MARCHESI LOMBARDA
S. A., MILANO,
VIA ARNALDO DA BRESCIA 8

Enkrat tedensko zbirni
vagon Milano - Ljubljana

Strokovna carinska služba na
vseh obmejnih postajah — tudi
v inozemstvu.

Zastopstvo v Ljubljani:
RAJKO TURK,
VILHARJEVA CESTA ŠTEV. 33

ZAHVALA

Vsem, ki ste spremlili našega ljubljene-
ga sina in brata

FRANCITA

k večnemu počitku, mu poklonili cvetja in nas
tolažili v žalosti, izrekamo
priskrbno zahvalo. Iskreno se zahvaljujemo
oč. duhovščini, g. šef-primariju
dr. Jenku za požrtvovalnost in trud, da bi nam
ohranil pokojnika, g. referentu
zdravstvenega oddelka Visokega komisarijata,
g. predsedniku in tajniku
sindikata lekarnarjev.

V Ljubljani, dne 3. julija 1943.

Zalujoča rodbina **Mr. ph. CIRILA GARTUSA**

ZAHVALA

Za vse izraze sočustvovanja, ki smo jih
prejeli ob težki izgubi našega
ljubljenega brata, strica, nečaka, gospoda

OTMARJA FRIČA
novinarja

se vsem iskreno zahvaljujemo. Posebno se
zahvaljujemo darovalcem prekras-
nih vencev in cvetja, šef-zdravnikom gg.
dr. Neubauerju in dr. Brečiju za
njuno požrtvovalno skrb za časa boleznij,
gg. pevcem, ki so se z ganljivimi
petjem poslovali od pokojnika, stanovskim
tovarišem in vsem, ki so ga spre-
mili na njegovi zadnji poti.

Maša zalujoča se bo brala v torek 6. t. m.
ob 7. uri zjutraj v trnovski
cerkvi.

Ljubljana, 3. julija 1943.

Zalujoči ostali

EMILIO SALGARI
KRALJICA
KARIBOV
PUSTOLOVSKI ROMAN

»Pustite jih!« jim je zaklical gusar, ali prepozno.
Namesto da bi se ustavili, so besno zdrevili za be-
žičmi in na vse grlo kričali: »Po njih! Po njih!«

Tedajci je prihitelo iz druge ulice novo krldo. Ko
so vojaki zagledali kapitana brez spremstva, so od
veselja kar zatulili: »Vdajte se, če ne, ste izgub-
ljeni!«

Ventimiljski se je ozrl. Bil je sam. Postavil se
je s hrbtom na zid, da ga ne bi obkolili, izdrl enega
izmed samokresov, ki ju je nosil za pasom, in
glasno kričnil: »Flibustirji, k meni!«

Toda glas mu je zajeknil v roku strela. Eden
izmed petorice napadalcev je bil opalil po njem.
Svinčenka je tik ob plemičevi glavi udarila v zid.

Zdaj je gusar sprožil svojo pištolo. Eden izmed
strelec se je brez glasu sesedel. Ventimiljski je
hotel znova ustreliti, pa se smodnik ni vžgal.

»Vdajte se!« so rjovelj spomni.
Namesto odgovora se je plemič po bliskovito vrgel
nanje in udaril z me